

SPRAWOZDANIE

ZAKŁADÓW NAUKOWYCH ŻEŃSKICH ZOFII STRZAŁKOWSKIEJ WE LWOWIE

ZA ROK SZKOLNY 1912/13

W NOWYM GMACHU
PROGRAM PRACY
SPRAWOZDANIE DYREKCJI GIMNAZYUM

LWÓW 1913 :: NAKŁADEM ZOFII STRZAŁKOWSKIEJ
DRUKIEM W. A. SZYJKOWSKIEGO, ZIMOROWICZA 14

128. 225.
Spr. 152

128. 225.
Spr. 152

Instytut Biologii Wodnej
Akademia Nauk

W nowym gmachu

Po przewycięzeniu rozlicznych trudności, spowodowanych ciężkiem przesileniem gospodarczem, jakie cały kraj przechodzi, znalazł się zakład dnia 5. czerwca b. r. we własnych murach przy ul. Zielonej l. 22.

Przebywszy ośmnastoletni okres rozwoju, urósł zakład w największą na ziemiach Polski instytucję wychowawczą dla dziewcząt — liczba uczenic gimnazyum i seminaryum nauczycielskiego urosła w b. r. szk. do 522.

Dokładną historję i statystykę rozwoju gimnazyum i seminaryum podało sprawozdanie z ub. roku szk., nie będziemy więc w obecnem powtarzali naprowadzonych tam szczegółów, omówimy jedynie szerzej nowe warunki, w jakich znalazł się zakład i podamy program zamierzonej działalności.

W dniu otwarcia nowego gmachu cała prawie prasa polska we Lwowie i niektóre dzienniki krakowskie pomieściły obszerne artykuły, opisujące szczegółowo nowy zakład, z których przytaczamy tutaj kilka wyjątków.

„Kurjer Lwowski“, z dnia 10. czerwca pisze w artykule p. t. „Czyn obywatelski“:

„Przy ul. Zielonej na miejscu dawnego pałacyku Zamojskich stanął wielki, wzorowo urządzony gmach, przeznaczony dla celów nauki i wychowania. Mieszczą się w nim zakłady naukowe żeńskie (liceum, seminaryum, gimnazyum i pensyonat) prowadzone przez Zofię Strzałkowską. Ktokolwiek miał sposobność obejrzeć ten wspaniały budynek, ten z podziwem i hołdem odnieść się musi do energii i pieczołowitości — tej, której wyłącznem staraniem gmach ten stanął i uznać musi wzniesienie go jako

wybitny a rzetelny czyn społeczny. Jeśli tak wysoką miarą go oceniamy — to prawo ku temu czerpiemy choćby z powodu, że w całej Galicyi a może i na ziemiach polskich tak urządzonego zakładu nie ma — a zaś w urządzeniu jego nie przoduje jakaś rachuba na zysk, lecz troska i to pierwszorzędną troska, by stworzyć tak dla uczniów jak i dla uczących możliwie najlepsze i pod każdym względem najkorzystniejsze warunki pracy“.

„Wśród otoczenia drzew i zieleni — w pełni powietrznej wznosi się wielki, przeszło czteropiętrowy gmach*) o typie prawie pałacowym, w nowoczesnym, na angielskich lecz i swoistych wzorach osnutym stylu, w kwadrat zabudowany.

„Wewnętrzna jego część, dziedziniec, został przeistoczony na aulę. Sięga ona wysokości drugiego piętra a nakryta jest podwójnym szklanym dachem. Aulę jak i przestrzeń międzdachową ogrzewa się powietrzem ocieplonym. Zwłaszcza zaś ogrzewanie i odświeżanie powietrza w auli urządzone jest nadzwyczajnie. Mianowicie powietrze czerpie się z wielkiego ogrodu zakładowego i przepuszcza się je przez radiatora pod aulą umieszczone, a dopiero tym przewodem przeprowadzone powietrze ogrzane względnie (w lecie) świeże i chłodne wypełnia aulę. Ustawiczną cyrkulację i odprowadzanie zużytego powietrza uskuteczniają liczne, silne, nowoczesnie urządzone wentyle. Ten aparat ogrzewający i wentylujący aulę obsługuje zarazem przy pomocy licznych a odpowiednich rozgałęzień wszystkie ubikacje zakładowe. Aula mieści kapliczkę dla odprawiania nabożeństw oraz scenę bardzo ładnie urządzoną i dekorowaną przez Balka. Na pierwszym piętrze znajduje się chór, posiadający dwie fisharmonie i organy. Aulę zdobią żywe w kolorze, na stylizacjach krakowskich motywów zdobniczych oparte malowidła, projektowane przez K. Stefanowicza, wykonane przez pp. Bojarskiego i Bombasa. Bardzo pięknym pomysłem są loggie wychodzące z korytarzy zakładowych na aulę. Jest ich ośmnaście.

*) Gmach wykonała i projektowała znana firma Zacharjewicz i Sosnowski.

W loggiach tych i w auli znaleźć mogą wygodne pomieszczenie nie tylko wszystkie uczennice zakładu, ale także ewentualni nawet licznie zebrani goście.

„Wokół auli, przedzielone od niej korytarzem, biegną sale szkolne, przestronne, widne, doskonale wentylowane. Stereotypowe krucyfiksy — zastąpione zostały przez obrazy treści pobożnej pędzla arcy mistrzów renesansu. Sale te niezmiernie miłe są dla oka dzięki malaturze ścian — jasnej, trzymanej w jednej barwie — opasanych u góry artystycznym fryzem z kwiatowych motywów. W stosownym dostroju z barwą ścian każdej sali trzymana jest również barwna politura katedry i ławek, sporządzonych wedle najnowocześniejszych modeli — bardzo wygodnych. W każdej klasie znajduje się ponadto umywalnia. To dbanie o czystość, o higienę, a także o jak najbardziej dodatnie i miłe wrażenia wzrokowe, jest dowodem niepospolitego serca i pieczołowitości dla uczennic ze strony przełożonej zakładu.

„Jak daleko idą starania o higienę i wyrobienie zarazem zmysłu porządku u uczennic, świadczy fakt ustawienia na korytarzach przy każdej klasie odpowiedniej ilości szafek, przeznaczonych na przechowywanie ubrań i niezbędnych szkolnych drobiazgów dla każdej uczennicy. Na każde dwie uczennice wypada jedna taka dość obszerna szafka. Dalej ściany korytarzy również są ozdobione malowidłami oraz podobiznami portretowymi i biustami różnych wybitnych zasłużonych społeczeństwu, narodowi i ludzkości obywateli. Wreszcie znajdujemy w korytarzach ostatnią nowość: poidełka. Są to wśród kwiecia ustawione przyrządy wytryskujące za odpowiednim nakręceniem kurka wodę do picia. Sale szkolne wypełniają parter i pierwsze piętro. Na piętrach drugim i trzecim mieszczą się po jednej stronie sypialnie dla pensjonariuszek zakładu, a po drugiej sale domowej nauki popołudniowej, separatki dla lekcyi fortepianowej muzyki — sale rekreacyjne w okresie zimowym — sale gimnastyczne, sala amfiteatralna dla wykładu chemii i fizyki, gabinety przyrodnicze — dalej zaś wprost wspaniale urządzona i przyozdobiona malaturami wielka i mała jadalnia-terasa z prześlicznym widokiem na

miasto i nawet... oranżerya. A wszystko to urządzone, jak i poprzednio opisywane ubikacje, wzorowo pod każdym względem — z niezwykłą dbałością nie tylko o zdrowie uczenic, ale także o umilenie im pobytu i nauki w zakładzie. Sypialnie zwłaszcza czyściutkie — trzymane wszystkie w białym tonie — doskonale wentylowane (nad każdym łóżkiem wentyl). Pomiedzy każdymi dwiema sypialniami znajduje się pokój nauczycielki nadzorującej. Do każdej zaś sypialni należy jedna wanna marmurowa i marmurowe umywalnie, znowu dla każdej uczenicy jedna.

„Na ostatnim piętrze znalazła pomieszczenie doskonale urządzone i zaopatrzone we wszystkie najdrobniejsze nawet przyrządy szkoła gospodarstwa domowego oraz kuchnia postępowo, wymyślnie uposażona.

„I o służbie zakładowej pomyślano troskliwie. Każdy z tych najbiedniejszych funkcjonariuszy zakładu ma swój pokój jasny i higieniczny — a nawet pralnie i suszarnie są ozdobione odpowiednimi malowidłami ściennymi. Zaiste czegoż można żądać więcej co do higieny (mało powiedziane) co do komfortu? Najmniejsza rzecz zrobiona tu celowo, pomyślana w tym kierunku, by jak najwięcej przyjemności przysporzyć pracującym i mieszkającym w zakładzie, by jak najwięcej zdrowie ich uszanować a niepotrzebnego wydatku sił oszczędzić.

„Tak wiele szczegółów już podaliśmy, a ile jeszcze ważnych pominąć musimy, by czytelnika zbytnio nie nużyć. Zresztą każdy ciekawy zwiedzać może zakład codziennie w godzinach popołudniowych i zaiste wskazane byłoby rzeczą, by zakład ten znalazł się w przewodniku po Lwowie, jako jedna z godnych widzenia osobliwości.

„Każdy chyba z tego pobieżnego tylko opisu zdać sobie może sprawę, jak znakomitego dzieła dokonała p. Strzałkowska.

„A jeśli przez samo podniesienie poziomu jakiegokolwiek instytucji dobru ogólnemu pożytecznej spełnia się czyn obywatelski na uznanie zasługujący—to cóż dopiero przez stworzenie wzorowej instytucji naukowo-wychowawczej, których społeczeństwo nasze tak przedewszystkiem potrzebuje. Tem zaś bardziej ten czyn obywatelki-kobiety

wychwalić należy, że z ofiarnością iście nie spotykaną u nas został ów zakład ufundowany, albowiem ewentualne najlepsze oprocentowanie nie stoi w stosunku do kapitału, trudu i serca włożonego we wzniesienie tej instytucji. Dlatego też spodziewać się powinien zakład Strzałkowskiej jak największego poparcia ze strony społeczeństwa“.

„Słowo Polskie“ z d. 5. czerwca pisze w artykule: „Nowy gmach szkolny“:

„Warunki higieniczne zadowolą najwybredniejsze wymagania. System przewietrzania zakładu dostarcza świeżego powietrza 2—4 razy w przeciągu godziny, abstrahując już od tego, że obszernie o wielkich oknach sale same przez się dają korzystne warunki dla oddechania. Centralne ogrzewanie wodą, uznane za najzdrowsze, zapewnia jednostajną temperaturę w salach i korytarzach. We wszystkich klasach są umywalnie, na kurytarzach z pośród kwiatów widać wytryski do picia wody, wykluczające używanie naczyń do picia. Każda sypialnia (a są one obszerne, jasne, z potokami wschodniego słońca) połączona jest z łazienką wyłożoną kaflami, w której mieści się obszerna wanna i odpowiednia do mieszkańek sypialni liczba umywań z zimną i gorącą wodą.

„Podłogi ubikacji wyłożone parkietami i twardymi deszczułkami, kurytarze o płytkach szamotowych i kselolicie ułatwiają utrzymanie porządku czemu niepospolitą posługę odda także vacuum.

„Osobna szafka zamykana na odzież dla każdej z dochodzących uczenic, chronią młodzież od udzielania sobie wzajemnie zarazków, na co także cierpią publiczne szkoły. Obszerne korytarze, sale zabaw w razie słoty, wielka tarasa w razie pogody, duży ogród, boisko, plac zabaw z kręgielnią, tenisem, krokietem, krikietem, murawa do gier, cienista aleja ogrodowa zapewniają młodzieży dużo swobodnego ruchu, dużo powietrza i radości“.

„Estetyczny zmysł znajduje w nowym zakładzie pełne zadowolenie. Sam budynek przedstawia się wspaniale i harmonijnie, wyrastając wśród ogrodu pełnego drzew, krzewów i kwiatów. Wnętrze budynku przepiękne, zaczaw-

szy od westybulu i szerokich jasnych kurytarzy z marmurem, sztukateriami gipsowymi i szeregiem posągów po przez obszerne, widne, pięknie malowane szkle szkolne, sypialnie, jadalnie aulę itd. (te ostatnie pędzla art. Stefanowicza) skończywszy na urządzeniach gospodarskich IV. piętra. Wychodzi się stamtąd z uczuciem radości, że na takim terenie pięknym i zdrowym, nasza młodzież żeńska spędzać będzie swe młodociane lata“.

„Uczyniono wszystko, aby kształcąca się w tym europejskim Zakładzie naukowym dziewczątka, wyrabiały sobie smak estetyczny, nawykały do życia higienicznego, a po męczącym ślęczeniu nad książkami znalazły miłą rozrywkę i odpoczynek. Gdzie spojrzeć, czy na ściany auli malowanych w motywach ludowych, czy na sale szkolne jasne, wesołe, urządzone wygodnie a ze smakiem czy wreszcie spojrzeć z okien w dół, gdzie widzi się kwiaty i zieleń, a zdala cały Lwów, wszędzie czuje się wewnętrzne zadowolenie. I śmiało rzec można, że Zakład ten będzie chlubą naszego miasta a należy on bezsprzecznie do najwspanialszych nietylko w kraju ale na całym obszarze ziem polskich.

„Dzięki prywatnej inicjatywie i energii jednostki, poświęcającej się z zapałem wychowaniu młodzieży powstał zakład, który posłuży za wzór, jak urządzać należy nowoczesne gmachy szkolne“.

„Dr. H. B. pisze w „Gazecie Wieczornej“ z 8. czerwca b. r.: Zakład p. Zofii Strzałkowskiej obejmujący seminarium wraz ze szkołą ćwiczeń i ogródkiem freblowskim oraz gimnazjum klasyczne nie ma sobie równego na ziemiach polskich pod względem higieny i komfortu, pod względem drobiazgowej staranności z jaką obmyślano każdy szczegół, mogący zapewnić wychowankom lepsze warunki zdrowotne, większe wygody i łatwiejsze korzystanie z nauki.

„Olbrzymi, czteropiętrowy gmach, wzniesiony kosztem blisko półtora miliona koron, projektowany i wykonany przez firmę Zacharyewicz i Sosnowski, obejmuje budynek główny i dwa skrzydła boczne i doskonale rozwiązuje zagadnienie światła i przestrzeni. Plan jego jest

tak przedziwnie prosty, że kto go raz zwiedził, ten z pewnością trafi od razu wszędzie. Niema tu zaułków, niema ciemnych małych ubikacji, wszystko jest jasne, przestronne, wszędzie widać ukochanie motywów swojskich, na każdym kroku wyczuwa się wprost sercem, że rządzić tu ma ktoś, co głęboko ukochał młodzież, co zrozumiał jej upodobania, co w najdrobniejszych szczegółach umilić jej chciał monotonne nieraz życie szkolne.

„Świadczy o tem choćby aula zakładu o 240 m² powierzchni zajmująca dwa piętra wysokości. Czyni ona wrażenie sali teatralnej, gdyż posiada scenę, opatrzoną we wszystko, co potrzebne do przedstawień, stanowiących ulubioną rozrywkę uczniom, i łoże pierwszego i drugiego piętra. Przez podniesienie żelaznej kurtyny, odsłania się za sceną kaplica zakładowa z ołtarzem zakopiańskim. Naprzeciw sceny, na górze mieści się obszerny chór. Aula cała zdobiona jest bogatym malowidłem o motywach ludowych, wykonanem przez p. Stefanowicza, trzymanem w kolorycie ciepłym i bujnym.

„Parter skrzydeł bocznych zajmuje z jednej strony seminaryum, z drugiej szkoła ćwiczeń i ogródek freblowski. W urządzeniu sal odstąpiono od powszechnie używanego systemu szarych i nudnych jednostajnych płaszczyzn. Sprzęty kolorowe (każda klasa ma swój kolor) mile bawią oko, które przytem chętnie zatrzymuje się na pięknych fryzach. Zwłaszcza w salach szkółki fryzy te odznaczają się pomysłowością i doskonałym doбором interesujących dziecko tematów. Motywy, wzięte głównie ze świata zwierzęcego i roślinnego, w jednym pokoju przypominają znane zabawki jaworowskie. W korytarzach poidełka, otoczone kwiatami, wykluczające używanie naczyń.

„Sale gimnazyalne, urządzone tak samo jak seminaryum, z umywalnią w każdej klasie, pomieszczono na pierwszym piętrze, gdzie również znajduje się dyrekcyja, sala konferencyjna i sala robót ręcznych.

„Drugie piętro, obok sal muzycznych i t. zw. „separatek“, przeznaczonych dla ćwiczeń gry na fortepianie i uczelni zajmują sypialnie. Miło tu, biało, jasno i przytulnie. Okna zwrócone ku południowemu wschodowi, obok

każdej sypialni łazienka z zimną i gorącą wodą z wanną i umywalnią dla każdej pensyonarki. Takie same sypialnie znajdują się na trzecim piętrze, gdzie też urządzono wspaniałą jadalnię, ze stropem wspartym na słupach, z malowidłami ściennymi Stefanowicza i bibliotekę.

„Czwarte piętro zajmują sale rysunkowe i szkoła sztuki stosowanej z górnym światłem, szkoła gospodarstwa domowego, z pralnią i kuchnią, opatrzoną we wszystkie nowoczesne urządzenia, amfiteatralna sala fizykalna i pokoje dla służby żeńskiej. Służba męska mieści się w obszernych suterrenach, gdzie też znajduje się sala slöidu, urządzenia dla centralnego ogrzewania wodą, składy, łazienki i tusze dla uczenic dochodzących.

„Na wysokości 6 piętra obserwatorium, skąd rozciąga się widok na cały Lwów. Z tarasu na pierwszym piętrze widać obszerny ogród będący resztką dawnego parku hr. Zamoyskich pełen drzew cienistych i kwiatów, przecięty aleją grabową na dwie części. Z jednej strony mieszczą się boiska, korty tenisowe i trawniki, z drugiej ogród doświadczalny i grządki dla uczenic, które pod kierownictwem prof. Dr. K. Ciesielskiego zaprawiać się będą w ogrodnictwie.

„Oto pokrótce i bardzo pobieżnie opis zakładu, który będąc jedną z osobliwości Lwowa najbardziej godnych zwiedzenia, stanie się napewne jego chlubą“.

Uroczystość poświęcenia i otwarcia nowego gmachu odbyła się dnia 5. czerwca, a jej nastrój podniosły, obecność przedstawicieli, Wieleb. Duchowieństwa, Wysokich Władz, Prasy polskiej, Towarzystw, Rodziców, Wychowawców i byłych uczenic zakładu, wykazały niezbitcie, że między zakładem a społeczeństwem zadzierżgnął się serdeczny węzeł życzliwości i porozumienia. To też radość szczerą przeniknęła serca, twórczyni tej instytucji i Jej współpracowników wobec tylu dowodów uznania i tego ciepła życzliwości, które płynęło z przemówień i życzeń wypowiedzianych w dniu tego szkolnego święta, tudzież z listów i telegramów gratulacyjnych. Radość błyszczała w oku młodzieży szkolnej rozrzewnionej skierowanemi do

niej ustępami przemówień JE. ks. arcyb. Theodorowicza i in., radość i duma płynąca z poczucia, że ta uczelnia, którą za wzór całej Polsce stawiają, jest dla niej jakby drugim domem rodzinnym. Niech nam wolno będzie na tem miejscu podać kilka ustępów wyjętych z przemówień wygłoszonych podczas inauguracji, gdyż są one zupełnem nieraz odbiciem myśli przewodnich przyświecających organizatorce i pracy zakładu.

Po wręczeniu przez Radcę Zacharyewicza kluczy nowego gmachu i złożeniu życzeń „aby liczne pokolenia brały w nim światło wiedzy dla dobra ojczyzny“, przemówił JE. Ks. arcybiskup Theodorowicz: „Wiele potrzeba było siły duchowej, by gmach ten wznieść, wiele pracy ducha, by rzesze młodzieży doń przyciągnąć. Musiał tu przewodzić ideał: przez naukę służba ojczyźnie, siła do tej służby w służbie bożej. Na podstawie dotychczasowej pracy zakładu można mieć przeświadczenie, że te hasła będą mu i nadal przyświecać. Niech uczenice jak pszczoły skrętne miód wiedzy z różnych brany kwiatów, składają na jeden wspólny plastr tradycyi narodowej. Podziw budzi uczelnia, tak wszelka potrzeba duchowa materialnie przewidziana. Pojmujcież naukę w tych szczęśliwych warunkach jako szczytny obowiązek, a miłość pracę wam umili. Przez naukę kobieta ułatwi sobie posłannictwo życiowe — będzie mogła władać nie tylko sercami ale i umysłami, a właściwe jej posłannictwo w wiązaniu umysłu i serca.

Szkoła daje jeszcze naukę cnoty. Nauka nie może być w usługach samolubstwa i cnoty szkolne nie wystarczą — trzeba, by kobieta nie oddalała się od Boga i praw bożych. Słowami: Niechaj duch święty da Wam wiedzę i mądrość, któraby przez serce przechodziła w czyn — zakończył Arcypasterz swe podniosłe przemówienie, poczem udzielił błogosławieństwa przełożonej, gronu, uczenicom i wszystkim zgromadzonym.

Dyrektor Zakładu prof. Bizoń, mówił o ideach przyświecających zakładowi, o usiłowaniach nawiązania pracy wychowawczej do wielkiej tradycyi, jaką przekazała nam Komisya edukacyjna i dzieła wielkich reformatorów polskiego szkolnictwa.

Imieniem grona nauczycielek Zakładu mówiła P. W. Hozerowa o ideałach, jakie przyświecają uświadomionej kobiecie polskiej i o dziedzinach pracy, które się przed nią otwierają.

Imieniem J. E. P. Namiestnika Korytowskiego i Rady szkolnej krajowej przemówił Radca dw. Okęcki, składając gorące życzenia pomyślnego rozwoju zakładowi „by nadal rosły owoce pracy pedagogicznej i zasługi przed Bogiem i społeczeństwem“.

O uczuciach, jakie się budzą w sercach wychowanek Zakładu, mówiła uczenica kl. VIII. R. Troczyńska, przyrzekając ich imieniem wierność wszczepianym w młode serca cnotom miłości Boga i Ojczyzny.

Imieniem Rodziców uczenic przemówiła P. Dekańska, wyrażając wdzięczność za pracę dla dobra młodzieży i oznajmiając o ufundowanym przez Komitet rodzicielski stypendyum imienia Zofii Strzałkowskiej, przeznaczonem dla niezamożnych uczenic Zakładu, jako o materyalnym tej wdzięczności wyrazie.

Imieniem senatu Uniwersytetu lwowskiego złożył Przełożonej życzenia prof. Dr. Finkel.

Przemawiały następnie trzy reprezentantki b. uczenic, jedna imieniem pracujących naukowo, druga w imieniu tych, które oddały się zajęciom praktycznym, trzecia nauczycielka wiejska imieniem wychowanek seminaryum nauczycielskiego. W końcu złożyli życzenia delegaci Tow. nauczycieli szkół wyższych, Tow. pedagogicznego i Tow. szkoły handlowej. Imieniem przełożonej, która nie mogła przemówić, podziękował za wyrażone życzenia dyrektor Bogusz.

W dniu inauguracji odbyło się w zakładzie przedstawienie sceniczne szeregu obrazów wyjętych z poezyi i historyi, przedstawiających kobietę polską w momentach charakterystycznych od czasów przedhistorycznych począwszy, aż do najnowszych. Myśl przewodnia przyświecająca uroczystemu wieczorowi nadała mu charakter głęboki i poważny, a wykonanie tak pod względem gry scenicznej,

jak spiewów solowych i chóralnych, wreszcie części dekoracyjnej, stanęło na wyżynie artystycznej.

Prolog profesora zakładu Dra Kucharskiego wygłoszany przez jedną z uczenic przed ukazaniem się odnośnych obrazów objaśniał ich tło i treść, wprowadzając słuchacza po stopniach wieków na uroczyska Polan, do grodu Wawelskiego, w komnaty rycerskie, w zacisze polskich dworców, chowających starodawne obywatelskie i domowe cnoty, potem skażonych ujemnym wpływem, cudzoziemszczyzny wreszcie na pola martyrologii narodu w epoce porobiorowej i bohaterskich w niej wysiłków.

PROLOG.

WSTĘP.

Gdy się przed wami odsłoni kurtyna
Kobietę w dziejach narodu ukáže
I obaczycie jako się zaczyna
Szereg ten długi, co pełni swe straże
U przejasnego Ojczyzny ołtarza.
Postaci wzniõe, trudem ducha znojne,
Dobyte z mroków natchnieniem mocarza
Lub szarą prawdą dziejową dostojne
Staną przed wami...

Po nich zobaczycie
Zaciszne wnętrza dawnych polskich domów;
Gdzie śmiechem czasem toczyło się życie
Czasem paliło się łunami gromów,
Czasem znów strojne w ludzkich rzeczy małość
Odsłania próżnię w narodowej duszy.
Lecz niech was przeto nie zdejmuje żałość
Ani się serce wzruszeniem obruszy,
Gdy obok jasnych tutaj się okażą,
Jak prawda każe, także strony ciemne.

PRZED „LILLĄ WENEDĄ“.

Oto z dawnego Polan uroczyska
Idą zaklęte słowem czarodzieja
Dwie siostry bliźnie... Kraj łuną rozbłyska!
Odgłosem walki wre pogańska knieja!
Piorun rozpaczy godzi w Rozy serce,
Zmartwiałe straszny ojczyzny pogromem...

W równie rozpacznej ducha ponieważ
 Zapłacze Lilla nad rodzinnym domem,
 Nad ojcem wziętym i braćmi w niewoli.
 Pierwsza Ojczyzny... druga rodu stróżka.

Tu odegrano scenę z „Lilli Wenedy”.

PRZED „LEGENDĄ”.

Ówdzie w legendy złotej aureoli
 Z cedrowych komnat wawelskiego grodu
 Na śmierć ofiarną wychodzi królowna,
 Sprawę Ojczyzny ceniące nad życie.
 Lecz pamięć po niej pozostała rzewna
 Trwalsza niż napis ryty na granicie,
 Bo w sercu naszym wiecznie przechowana,
 Że próżno pocisk miotają morderce,
 Że próżne zdrady niemieckiego pana
 Gdy Polsce wierne — będzie Polek serce.

W otoczeniu dziewcząt podających wieńce i różdżkę jako „godło królskie” ukazała się postać natchnionej Wandy, bohaterki, ofiarnicy życia za szczęście Ojczyzny. (Sceny z chórami z „Legendy” Wyspiańskiego).

PRZED „JADWIGĄ”.

Nadchodzą ciężkie czasy średniowiecza.
 Od dusz pobożnych roją się świątynie,
 A wśród klęsk srogich ognia, moru, miecza,
 O zmiłowanie prośba niewiast płynie
 Przed tron najwyższy. W powszechnem rozbiciu
 Ich miłość Polskę jednoczy i dźwiga
 Nieraz wbrew serca serdecznemu biciu,
 Czego przykładem królowa Jadwiga.

Oczom widzów ukazała się w kaplicy wawelskiego dworu Jadwiga, królowa, która tocząc walkę między sercem a obowiązkiem dla Ojczyzny i wiary szuka pociechy i odpowiedzi w modlitwie do ukrzyżowanego Chrystusa („Królowa Jadwiga” ks. Bandurskiego). Odpowiedź przychodzi. Zjawiają się postacie św. Salomei. Dąbrówki i Kingi apostołek wiary, podają królowej krzyż jako cel i godło życia ze słowami: „Zapomnij serca”.

PRZED „ZAWISZĄ CZARNYM“.

Na walkę szli ojce i męże daleką,
 Niewiasta sama ostawała doma.
 Jej cześć jedyną krajowi opieką;
 Ona swojemi białemi rękoma
 Lud osłaniała przed zbójem-rycerzem,
 Broniąc Ojczyzny jasných cnót panczerem.

Na scenie dwie dziewczęce postacie, Laurenki, starościanki i towarzyski jej Lirenki przy czytaniu listu od ojca, pisanego z pola walki. Na wieść, że chorągiew sztytą ich rękami unosi wiatr nad pułkiem rycerzy idącym w boje z pohańcem, szczęście i zachwyty rodzi się w młodej bohaterkiej duszy dziewczeczki. Wierzy, że na to Bóg dał życie Polkom „by nad te wioskowe padoły, na które idzie ciągle Turków morze, wylatywały jak białe anioły, i czego sam miecz uczynić nie może, dokonywały; — przed szatanów złością, broniąc kraj wiarą ducha i pięknoscia“.

(Scena z Zawiszy Czarnego, Słowackiego).

PRZED „HALSZKĄ Z OSTROGA“.

Odeszła w przeszłość średniowiecza era,
 A już się promyk renesansu złoty
 Do wrót szlacheckich i do zamków wdziera,
 Czyniąc przeróżne scholastyce psoty.
 A ta ogólna serc i głów przemiana
 U kobiet także znajdzie posłuch chętny,
 Bo wyżej cenią z Czarnolasu pana,
 Lub Aryosta poemat ponętny
 Nad astrologii mistyczne liczniki,
 Lub Astrolaba logiczne pewniki.

Na scenie Halszka z Ostroga. Postać pełna szlacheckiej odwagi, o sercu zdolnem do bezinteresownej głębokiej miłości. Tragiczna scena z matką, która łamie serce córki dla widoków świętego zamążpójścia, oświecła nam stosunek ówczesny córki do rodziców, bezwarunkowy przymus poddania się ich rozkazom, a równocześnie pierwsze błyski wyzwolenia się młodego pokolenia z pętów średniowiecznej scholastyki.

Postaci bohaterskiej Sobieskiej matki, Chrzanowskiej i Żółkiewskiej ukazały się w swych historycznych momentach. „Złotą czaszkę“ Słowackiego poprzedził prolog wyjęty z tego utworu.

Przed szeregiem postaci o cudzoziemskim kroju odślonił się jeszcze przed oczami widzów wdzięczny obraz wnętrza szlacheckiego dworku, gdzie zgromadzone dziewczęta pod dozorem ochmistrzyni wyszywają na krosienkach, przędą na kądzieli i z wosku lanego w dzień św. Andrzeja ciągną wesoło wróżby przyszłości. (Scena ze Straszego Dworu z chórem „Z pod igiełek kwiaty rosną“, duet „Już ogień płonie“ i chór „U prząsniczki siedzą jak anioł dziewczeczki“ Moniuszki).

PRZED „POWROTEM POSŁA“.

Jakżeż daleka ta zjawa słoneczna,
Co złotym szlakiem szła przez dziejów fale,
Gdy Polska kwitła do wrogów bezpieczna
W dawnej rycerskiej jaśniejąca chwale.
Jad już zaszczipion w narodowe ciało,
Cudzoziemczyzna duszę kobiet truje.
Dla dawnych, polskich cnót miejsca nie stało...
Wśród klęsk rozbiorów tłum lalek się snuje.

Tu odegrano scenę z „Powrotu posła“ Niemcewicza, mianowicie rozmowę sfrancuziałej starościny z mężem i scenę z „Zaczarowanego Koła“ Rydla, przedstawiającą sentymentalną lalkę-wojewodziankę w rozmowie z Maciusiem.

PRZED „ZOSIA“.

Cudzoziemczyzny nieodrodna córka
Cna Telimena i na Litwę wnosi
„Światło kultury prosto — z Petersburka“;
Dzisiaj udziela menueta Zosi.
Lecz nam się zdaje, że darmo czas traci,
Że przyjdzie chwila Polkę w Zosi zbudzi
I jasny promień duszę tę wzbogaci
Świątą miłością Ojczyzny i ludzi.

Odśpiewano wdzięczną scenę z opery Wydźgi, w której

Telimena uczy Zosię gawota, zgrabnych ukłonów i sztuki podobania się, zanim ją ukaże przybyłym do dworu gościom.

PO „ZOSI“

W przyszłość na nowe boje i przymierza
 Idzie nasz naród już przeszło od wieka
 Przez krew bojowisk i męstwo żołnierza,
 Przez trud codzienny szarego człowieka,
 Przez wieszczów pienia i wysiłki badań,
 Wskroś jaśniejących oświaty promieni
 Do swoich celów zmierza i do zadań,
 Aż jarzmo w oręż wolności zamieni.
 W tym trudzie Polek działają szeregi
 W powstaniach biorą rycerskie ostrogi,
 Jak męże idą na wygnania śniegi,
 Jak męże kreślą nowych zadań drogi.
 Na każdym polu ich praca odsłania
 Już nadchodzącą jutrznię Zmartwychwstania.

Obrazy z martyrologii polskiej. Więc kobiety w bojach o wolność (Emilia Plater w rycerskiej odzieży czyta akt uwłaszczenia włościan, powołując ich do szeregów powstańczych) więc rodzina pogrążona w nieutulonym żalu, na wieść o klęsce w bitwie z Moskalami w 1863 r. i o śmierci swych ojców, synów, braci, (Żałoba Grottgera z odśpiewaniem „Czarnej sukienki“ Żeleńskiego), więc grupa kobiet przykuta do tacek więziennych, matka rugami pruskimi wygnana z dziećmi z ziemi rodzinnej. („Do Granicy“ Konopnickiej).

Zakończył obraz*) dzisiejszej kobiety polskiej przy wszystkich warsztatach pracy. Robotnica obok uczonej, pisarka-poetka (Konopnicka) obok nauczycielki, matka ucząca swe dzieci, wieśniaczka z narzędziami pracy rolnej. Na tle obrazu deklamacja wiersza Konopnickiej „Na dział“.

Przez pracę, naukę, miłość, poświęcenie do wolności!

*) Niektóre obrazy ze względu na zbyt długo trwające przedstawienie musiano opuścić. Przedstawienie powtórzone będzie po wakacjach.

Dnia 6. czerwca rano wygłosili inauguracyjne wykłady profesorowie zakładu. Dr. Pannenkowa, Dr. Kukiel i Dr. Kucharski. W południe odbyło się koleżeńskie zebranie byłych uczenic, które urządziły zjazd z okazji otwarcia nowego gmachu. Na tem zebraniu uchwalono zawiązać Towarzystwo b. uczenic zakładu, z siedzibą we Lwowie, którego celem będzie utrzymywanie nadal koleżeńskich stosunków między byłymi uczenicami, opieka nad potrzebującymi jej i gromadzenie funduszków dla udzielania zasiłków pragnącym się poświęcić naukowej karierze n. p. dla wyjazdu za granicę, czy też dla poratowania koleżanek w ciężkiej doli.

Wieczór tego dnia poświęcono zebraniu rodziców i nauczycieli, na którym dyskutowano nad referatem Dyr. Bizonia: „O wychowawczem znaczeniu nauki“.

Program pracy

Program pracy

Program pracy.

W zreorganizowanym zakładzie zostanie wprowadzony już w roku szkolnym 1913/14.

I. Ogródek dziecięcy,

treść zaś odpowiadać będzie dosłownie nazwie, gdyż zakład ma możliwość zapewnienia dziecku 5—7 letniemu warunków swobodnego rozwoju, rozporządzając dużym ogrodem i posiadając odpowiednio ukwalifikowane siły nauczycielskie. Posługiwać się w nim będzie zmodyfikowaną metodą Froebła, unikając wszelkiej pedanteryi i mechanizowania. Zabawy i gry ruchowe, śpiew, muzyka, odpowiednie wiekowi zajęcia ręczne, wypełnia program.

Przyjmowane będą dzieci obojga płci, ażeby jak najwięcej upodobnić „ogródek“ do życia rodzinnego w takich warunkach jakich dzieciom dostarczyć mogą wyjątkowymi środkami materyalnemi rozporządzające, domy rodzinne.

W dalszym ciągu istnieć będzie w zakładzie:

II. Cztero-letni kurs szkoły ludowej, z prawem publ.

będącej zarazem s z k o ł ą c w i c z e ń dla seminaryum nauczycielskiego. Obejmie on okres nauki przygotowawczej do szkoły średniej. Tu jeszcze materyał naukowy nie wyspecjalizuje się (z małemi wyjątkami) w poszczególne przedmioty — ogromny nacisk kłaść się będzie na pracę ręczną w formie różnych gałęzi slöjdu.

Celem tej szkoły będzie budzenie zainteresowania dzieci we wszelkich kierunkach, rozwijanie pojęć metodą heurystyczną i poglądową, wychodząc zawsze od zaobser-

wowanych konkretnych faktów. I na tym stopniu przeprowadzoną będzie idea koedukacji.

III. Szkoła średnia,

8 kl. gimnazjum z prawem publ. i odbywania egz. dojrzałości. Od kl. III. rozdziela się na gimnazjum klasyczne i gimnazjum realne (zamiast greki jęz. nowożytne). Poza obowiązującym programem państwowym, wprowadzone będą niektóre przedmioty mające praktyczne znaczenie dla kobiet, gdyż pragniemy, by szkoła średnia nietylko przygotowywała do uniwersytetu, ale dawała pewien całości kształt wykrształenia nietylko umysłowego, ale także praktycznego. W tym celu obok higieny, pedagogiki, ekonomii społecznej i rachunkowości, wprowadzi się pracę ręczną w różnych praktycznych działach, jak roboty kobiece szycie, ogrodnictwo i t. d. — istnieje także myśl utworzenia szkoły rzemiosł.

IV. Seminaryum nauczycielskie żeńskie,

z prawem publ. i wydawania patentów dojrzałości. Zorganizowane według planów państwowych, jest jednak jedynem seminaryum polskim, które kształci w 2 językach wykładowych, polskim i ruskim, nie będąc utrakwistycznym. Cztery lata trwające kursa nauki są tak przeładowane obowiązkowym materiałem, że wymagają bardzo starannego przygotowania kandydatek. Tymczasem przygotowania tego nie daje szkoła wydziałowa, ponadto kończą ją uczennice przeważnie w 12—13 roku życia, do seminaryum zaś mogą być przyjęte w 15-tym, gdyż maturę można zdawać dopiero w 19 roku życia. Kilkuletnia przerwa w nauce nie może być korzystną dla dalszej pracy, zwłaszcza, że seminaryum stawia bardzo wielkie wymagania kandydatkom w przeciągu bardzo krótkiego okresu czasu. Dlatego też zakład zamierza otworzyć **dwuletni kurs przygotowawczy do seminaryum**, o ile zgłosi się odpowiednia ilość uczenic, który pozwoli później pogłębić materiał naukowy i da możliwość gruntownego, fachowego i metodycznego przygotowania kandydatek zawodu nauczycielskiego.

Seminaryum rozporządza takimi samymi warunkami co inne szkoły utrzymywane przez zakład, prócz tego dla jego potrzeb został założony ogród wzorowy, do urządzenia którego i umiejętnego prowadzenia jest obowiązana każda nauczycielka w myśl przepisów.

Praktyczne wykształcenie daje kandydatkom możliwość hospitowania wzorowych lekcji w szkole ćwiczeń — tam też pod kierunkiem wytrawnych pedagogów stawiają pierwsze kroki, prowadząc lekcje praktyczne i poznają naocznie wzorowo urządzonej szkołę.

V. Szkoła sztuki stosowanej

prowadzona przez P. Maryę Tomaszewską wchodzi obecnie w skład instytucji zakładu.

VI. Szkoła gospodarstwa domowego

przygotowywać będzie kobietę do praktycznego życia jako gospodynię i matkę.

Obejmie ona wszystkie działy gospodarstwa domowego miejskiego i wiejskiego, jak kucharstwo, ogrodnictwo, hodowla drobiu, szycie, pranie i prasowanie, rachunkowość (buchalterya) i t. d. Po zatem przez wprowadzenie wykładów z higieny, pedagogiki i pedologii, krajoznawstwa, ekonomii, historii kultury, literatury powszechnej i estetyki uzupełni i pogłębi wiadomości wyniesione ze szkoły.

Projektuje się także utworzenie rocznego kursu seminaryum gospodarczego na wzór istniejących za granicą, którego zadaniem będzie przygotowywanie kwalifikowanych sił nauczycielskich dla szkół gospodarczych.

Przez wprowadzenie tych różnych działów chce zakład dać dziewczętom możliwość kształcenia się harmonijnego w kierunku umysłowym i praktyczno-życiowym, wychodząc z przekonania, że tego rodzaju wykształcenie jest niezbędne dla kobiety i przygotowuje ją do objęcia wielu posterunków w życiu.

VII. Szkoła muzyczna.

Zakład uznaje doniosłe znaczenie nauki muzyki, jako jednego z najważniejszych środków wychowawczych, który rozwija w młodzieży nie tylko zmysł piękna, ale na ogół kształci myśl i uczucie. Dlatego otwiera w przyszłym roku szkolnym kursa muzyczne, obejmujące: kurs dla dzieci do lat 5 metodą Pape-Carpentier, kursa przygotowawcze, niższe, średnie i najwyższe:

- a) nauki gry na fortepianie,
- b) nauki gry na organach,
- c) śpiewu solowego i chóralnego,
- d) gimnastyki rytmicznej,

wraz z przedmiotami uzupełniającymi, dyktatem muzycznym, śpiewem chóralnym, teorią i harmonią muzyki, kontrapunktem, estetyką muzyczną.

Kształcenie się młodzieży w muzyce na tym samym terenie, gdzie pobiera i inne nauki, ułatwia jednolitość kierunku w wychowaniu ogólnym, a samemu wykształceniu muzycznemu, przynosi ważny atut rozwoju, zważywszy możliwość b. licznych zespołów instrumentalnych, które w nauce m. taką niepoślednią odgrywają rolę.

Internat.

Dla uczenic zamiejscowych, lub zmuszonych do mieszkania poza domem istnieje w zakładzie internat pomieszczony w odpowiednio urządzonych ubikacjach II. i III. piętra nowego budynku. Za oddane wychowanki bierze zakład pełną odpowiedzialność i poświęca im szczególną opiekę i troskliwość.

Zapewniając najlepsze warunki higieniczne, obfite i zdrowe odżywianie, otacza zakład czujną opiekę rozwój duchowy wychowanek, starając się o to by dzieciom powierzonym zastąpić dom rodzinny, najlepiej pojęty.

Zebrania towarzyskie, wspólna lektura, osobno dla młodszych i starszych, pogadanki, zabawy, tańce, muzyka, teatr amatorski, codzienne przechadzki, wypełniają czas wolny od nauki, w której wychowanki internatu mają zapewnioną pomoc fachową. Mogą się też one kształcić

praktycznie w językach, pobierają lekcje muzyki, uzdolnione zaś specjalnie w pewnym kierunku mają możliwość wyższego kształcenia się. Nad zdrowiem wychowanek czuwa lekarz, rodziców i opiekunów informuje się wyczerpująco o wszystkim, co się tyczy dzieci powierzonych przez nich zakładowi.

Osobne sypialnie obliczone na 2—6 uczenic, ze światłem wschodniem, pozwolą ugrupować młodzież odpowiednio do wieku i charakteru. Z rozmysłu nie wprowadzono wspólnej sypialni, co do pewnego stopnia ułatwia kontrolę, ale kryje w sobie wiele cech ujemnych. Między każdymi dwiema sypialniami pokój nauczycielki, której powierzono opiekę nad daną grupą uczenic.

Każdy pokój sypialny posiada osobną łazienkę, każda uczennica ma osobno dla siebie przeznaczoną umywalnię z dopływem ciepłej i zimnej wody.

Urządzenie sypialni proste i skromne ale estetyczne i wygodne. Dzień spędzają uczennice po lekcjach szkolnych w trzech obszernych salach do nauki, osobnych dla młodszych, średnich i starszych, w których każda ma osobne biurko i szafkę na książki.

Osobną salę przeznaczono na bibliotekę i czytelnię, osobną na wspólną lekturę, osobną zaś na gry i zabawy towarzyskie, osobno olbrzymia jadalnia. W większym niż dotychczas stopniu będą uczennice wprowadzane praktycznie w gospodarskie zajęcia domowe, wzorowo w zakładzie zorganizowane. Nowy internat obliczono na 80 wychowanek. Osobno urządzono izolowaną infirmerię.

Opłata za utrzymanie, konwersację, pomoc w naukach i kąpiele wynosi rocznie 1000 koron, osobno czesne za naukę szkolną i lekcje muzyki. Uczennice dostają wszystkie meble i kompletny serwis, opłacając 20 koron rocznie za zużycie. Szczegółowy prospekt można otrzymać w Dyrekcji zakładu.

Sprawozdanie Dyrekcyi Gimnazyum

(posiadającego prawo publ. rozp. c. k. Min.
Wyzn. i Ośw. z d. 16. lutego 1911. L. 3348)

I.

Grono nauczycielskie

w roku szkolnym 1912/13.

1. **Michał Bogusz**, dyrektor zakładu, em. prof. gimn. uczył języka łacińskiego w kl. III. greckiego w kl. III. i VI.

2. **Bizoń Franciszek**, prof. gimn. IV. uczył języka łacińskiego w kl. V., VI. i VIII.

3. **Dr. Ciesielski Kazimierz**, prof. I. szkoły realnej, uczył historii naturalnej w kl. V. i VI.

4. **Frank Wincenty**, prof. gimn. III. uczył matematyki w kl. III., V., VI. i VIII.

5. **Ks. Huzar Eugeniusz**, prof. sem. naucz. męsk., uczył religii gr. kat. w kl. I. — VIII.

6. **Dr. Łomnicki Antoni**, prof. gimn. VII., uczył matematyki w kl. VII.

7. **Ks. Dr. Łyszczarczyk Wenanty**, uczył religii rzym. kat. w kl. II., III. i IV.

8. **Moskwa Roman**, em. dyrektor gimn., gosp. kl. VIII., uczył fizyki w kl. VIII.

9. **Pochmarski Bolesław**, prof. gimn. IV., uczył języka polskiego w kl. VII. i VIII.

10. **Skórski Zygmunt**, prof. gimn. VIII., uczył języka greckiego w kl. V. i VIII. propedeutyki w kl. VIII.

11. **Dr. Stock Jan**, docent uniwersytetu i politechniki, prof. II. szkoły realnej, uczył fizyki w kl. VII.

12. **Szujski Władysław**, prof. gimn. III., gosp. kl. VII., uczył języka łacińskiego i greckiego w kl. VII.

13. **Ks. Dr. Szulc Bartłomiej**, katecheta gimn. VI., uczył religii obrz. łac. w kl. I., V.—VIII.

14. **Dr. Urich Emil**, prof. gimn. II., uczył języka łacińskiego i greckiego w kl. IV.

15. **Vrtel Stefan**, prof. gimn. III., uczył języka polskiego w kl. VI.

16. **Wanda Białkowska**, uczyła hist. naturalnej w kl. I. — II., fizyki w kl. III. i IV.

17. **Stefania Ciesielska**, uczyła jęz. francuskiego w kl. I. — IV. i w klasach wyższych jako przedmiotu nadobow.

18. **Kazimiera Gąsiorowska**, naucz. semin. żeńsk., uczyła śpiewu w kl. I.—VIII.

19. **Dr. Jan Kontek**, egz. zast. naucz. II. szk. real. uczył jęz. niem. w kl. VII. i VIII.

20. **Dr. Maryan Kukiel**, egz. zast. naucz. VIII. gimn. uczył hist. w kl. VII.

21. **Stanisław Lewicki**, egz. zast. naucz. filii IV. gimn., gosp. kl. III. uczył geogr. w kl. III., historii w kl. I., II., III., IV., V., VIII.

22. **Dr. Eustachy Nowicki**, egz. zast. naucz. gimn. III., uczył historii i geografii w kl. VI.

23. **Tadeusz Pannenko**, uczył geografii w kl. I., II., IV. i V.

24. **Dr. Irena Pannenkowa**, gosp. kl. I., uczyła matematyki w kl. I., II., IV. i propedeutyki filoz. w kl. VII.

25. **Wilhelmina Prochaskówna**, gosp. kl. IV., uczyła jęz. polskiego w kl. IV., jęz. niem. w kl. II. i IV.

26. **Naftali Schipper**, uczył religii mojż. w kl. I.—VIII.

27. **Janina Sobecka**, egz. zast. naucz., uczyła jęz. pol. i niem. w kl. I. i V., jęz. niem. w kl. III.

28. **Aniela Wierzbicka**, naucz. seminaryum, uczyła kaligrafii w kl. I.

29. **Henryka Zimmermanówna**, gosp. kl. II. uczyła jęz. łacińskiego w kl. I. i II., jęz. polskiego w kl. II. i III.

30. **Jadwiga Rogowska**, uczyła gimnastyki w kl. I. do IV.

31. **Marya Tomaszewska**, uczyła rysunków, modelowania i robót artystycznych w kl. I.—IV.

II.

Wykaz przerobionej lektury.

a) Z języka polskiego :

Klasa V.

Mickiewicz: Pan Tadeusz. Słowacki: Jan Bielecki.
Fredro: Zemsta. Szekspir: Makbet, Juliusz Cezar. Sien-
kiewicz: Krzyżacy. Rzewuski: Pamiętniki Soplicy.

Klasa VI.

Kochanowski: Odprawa posłów greckich, Treny. Szy-
monowicz: Sielanki (w wyborze). Klonowic: Roxolania (St.
Syrokomli). Pasek: Pamiętniki. Kraszewski: Powrót do
gniazda. Żeromski: Ludzie bezdomni.

Klasa VII.

Krasicki: Myszeis. Przypadki Doświadczyńskiego.
Satyry (wybór).

Zabłocki: Fircyk w zalotach. Sarmatyzm.

Niemcewicz: Powrót posła.

Feliński: Barbara Radziwiłłówna.

Mickiewicz: Ballady i romanse. Utwory filareckie
„Dziady“ (cz. I, II, III). Sonety krymskie. „Konrad Wal-
lenrod. Farys.

Fredro: Pan Geldhab. Pan Jowialski. Śluby panieńskie.

Malczewski: Marya.

Nadto z własnej pilności uczennice przeczytały:

Brodziński: O klasyczności i romantyczności.

Goszczyński: Zamek kaniowski, Król zamczyska.

Fredro: Komedye.

Łoziński: Życie polskie w dawnych wiekach.

Kallenbach-Tretiak: Studya o Mickiewiczu.

Klasa VIII.

Słowacki: „Godzina myśli“, Bielecki, Kordyan, „An-
helli“, Grób Agamemnona, Balladyna, Lilla Weneda.

Krasiński: Nieboska komedia, Irydyon, Przedświt,
Psalmy przyszłości.

Korzeniowski: Kollokacya, Mnich.

Rzewuski: Listopad.

Sienkiewicz: Quo vadis.

Prus: Lalka, Placówka.

Żeromski: Ludzie bezdomni.

Wyspiański: Wesele.

Z dzieł krytycznych przeczytano:

Małcki: J. Słowacki.

Kallenbach: Z. Krasiński.

Matuszewski: Słowacki i nowa sztuka.

Z własnej pilności czytano dzieła: Tretiaka, Pawlikowskiego, Kleinera. Nadto historyczne: Askenazego, Szajnochy, Kubali, Seignobosa, Grabca, Limanowskiego, Kukiela.

b) Z języka niemieckiego:

Klasa V.

Eichendorff: Aus dem Leben eines Taugerichts. —
Kleist Michael Kohlhaas. — Schiller: Wilhelm Tell.

Klasa VI.

Oprócz „Wypisów“ czytano w klasie w całości Les-
singa „Minna von Barnhelm“.

Ponadto zdawały uczennice sprawę z przeczytanych
w domu utworów:

Chamisso „Peter Schlemihl“.

Droste-Hülshoff „Die Judenbuche“.

Eichendorff „Aus dem Leben eines Taugenichts“.

Gotthelf „Das Erdbeeri Marcili“.

Keller „Das Fählnein der sieben Aufrechten“.

Kerner „Die Heimatlosen“.

Lagerlöf „Die Grabschrift“, „Die alte Agneta“.

Stifter „Bunte Steine“, „Der Hochwald“, „Das Hei-
dendorf“, „Die Narrenburg“.

Goethe „Egmont“.

Grillparzer „Die Ahnfrau“, „Sappho“, „König Ottokars Glück und Ende“.

Lessing „Philotas“, „Emilia Gallotti“, „Nathan der Weise“.

Raimund „Der Verschwender“.

Schiller „Die Räuber“, „Jungfrau von Orleans“.

Klasa VII.

Der Nibelunge Not. — Goethe: Hermann und Dorothea. Grillparzer: Weh' dem, der lügt. — Lessing: Minna von Barnhelm. — Schiller: Wilhelm Tell.

Klasa VIII.

Goethe: Iphigenie auf Tauris. — Grillparzer: Sappho. Schiller: Jungfrau von Orleans. — Freytag: Soll und Haben. Schiller: Demetrius..

c) Z języka łacińskiego :

Klasa III.

Czytano według czytanki Frączkiewicza: wstęp, z Neposa: Aristides, Cimon, Miltiades, Themistocles — z Curtiusa ust. I.—III.

Klasa IV.

Caesar: De bello gallico ks. I. 1—29, IV., VI. 9—35. Lektura domowa: De bello gall. I. 30 do końca V.

Klasa V.

Ovidius: Z chrestomaty 14 ustępów. Kurtius Rufus: Hist. Aleks. M. 9 rozdz. Livius ks. I. 1—30.

Klasa VI.

Sallustius: Bellum Iugurtinum. — Cicero: In Catilinam I. — Vergilius Ecl. I. — Aeneis I. 1—100. II. 1—400.

Klasa VII.

Cicero: In Verrem IV. — Tuscul. disp. I. w wyborze. Vergilius: Aeneis VI.

Klasa VIII.

Horatius : 25 ód, 2 epody, 1 satyra, 2 listy. Czwarta ks. ód i De arte poetica, jako lektura prywatna. Tacitus : Annales. I. 1—35.

*d) Z języka greckiego :***Klasa V.**

Xenophon: Anabasis według chrestomatyi ust. 1, 2, 5, 7, 13. — Instit. Cyri 2 ust. — Homer : Ilias I. III.

Klasa VI.

Homer : Ilias III., VI., IX., X. wybór, XVIII., XXIV. Herodot : Pochód Kserksesa do Europy.

Klasa VII.

Homer : Odyssea I. (początek), V., VI., VIII., IX. — Demosthenes : Olynth. I. — Platon : Protagoras.

Klasa VIII.

Platon : Protagoras i Gorgias (wybór). — Sophocles : Elektra. — Homer : Odyssea XXIV. — Lektura domowa : Platon : Phaeton, Kriton, Laches.

III.

Materyał naukowy religii mojż.*Klasa I.*

a) Historia biblijna : Od śmierci Mojżesza do Salomona.

b) Etyka : Przykazania, święta, posty.

Klasa II.

a) Historia biblijna : Od Salomona do upadku państwa w r. 586.

b) Etyka : Obrzędy i ceremonie religijne.

Klasa III.

a) Historia biblijna: Od niewoli babil. do panow. macedoń.

b) Etyka: Nauki moralne z ksiąg proroków.

Klasa IV.

a) Historia; Od panow. maced. do Herodesa.

b) Nauka o prorokach: Izajasz, Jaremiasz, Ezechiel.

Klasa V.

a) Historia: Upadek państwa żyd. do powst. Islamu.

b) Ps. 113, 114, 115.

Klasa VI.

a) Historia: Wiek VI.—X.

b) Ps. 145, 117, 118.

Klasa VII.

a) Historia: Żydzi w Hiszpanii od X. do XVI. w.

Klasa VIII.

a) Historia żydów w Polsce, w. XVII. i XVIII.

b) Powtórzenie przepisów i obrzędów religijnych.

IV.

Tematy wypracowań piśmiennych

w roku szkolnym 1912/13.

*I. Język polski.***Klasa V.**

1. a) Z teki wakacyjnej. Obrazki oglądane w sali szkolnej. (Wspomnienie).
- b) Stańczyk na obrazie Matejki „Hołd pruski“. (Szkolne).

2. a) Mickiewicz w czasie powstania „Pana Tadeusza“ na podstawie: „O czym tu dumać“...
b) Jesienią. (Obrazek). (Domowe).
3. a) Nauka sędziego o grzeczności (podług „Pana Tadeusza“).
b) Rola przyrody w „Ojcu zadżumionych“ (szkoln.).
4. Obrazy ziemi i nieba w pierwszych dwóch ks. Pana Tadeusza (dom.).
5. a) Miłość ojczyzny — na podstawie rozprawy K. Libelta i kazań Skargi o „Miłości Ojczyzny“.
b) Walka o łup. Obrazek z życia zwierząt (dom.).
6. a) Dwa wesela: chłopskie i szlachty zaściankowej (na podstawie wypisów).
b) Legenda o św. Mikołaju (szkoln.).
7. Moje najmilsze zajęcie (szkoln.).
8. a) Grotger jako malarz powstania styczniowego.
b) Skreślić wrażenia z dowolnie obranego obrazu Grotgera z cyklu „Wojna“ (dom.).
9. a) Urok lasu — na podstawie „Zaczarowanego koła“ Rydla (szkoln.).
b) Kilka dni z cichej wsi litewskiej na podstawie „Pana Tadeusza“ (dom.).
10. a) Świat nadprzyrodzony w „Makbecie“ i jego znaczenie (na podstawie wypisów) (szkoln.).
b) Charakterystyka Makbeta.
11. a) Komizm w postaciach „Zemsty“ (dom.).
b) Papkin i Zagłoba (porównanie).

Klasa VI.

1. a) Rozwinąć i uzasadnić myśl Mickiewicza zawartą w zdaniu „W słowach tylko chęć widzimy, w działaniu potęgę“.
b) Pejzaż jesienny (dom.).
2. a) Jak przedstawia Mikołaj Rej rozkosze życia wiejskiego?
b) Stanowisko i zasługi Reja w historii literatury polskiej (szkoln.).
3. a) Wątek historyczny i romansowy w powieści Sienkiewicza p. t. „Ogniem i mieczem“ (dom.).

- b) Jak przedstawia Sienkiewicz postać Andrzeja Kmicica?
4. a) Ból ojca po stracie dziecka — na podstawie „Trenów“ Jana Kochanowskiego (szkoln.).
b) Technika dramatyczna „Odprawy posłów greckich“ J. Kochanowskiego.
5. a) J. Kochanowskiego Pieśń świętojańska o Sobótce (szkoln.).
b) Momenty artystyczne w poezji J. Kochanowskiego.
6. a) Poezja zimy (dom).
b) Obrona sztandaru. Epizod z powstania styczniowego.
7. a) Rozbiór przeczytanego sonetu Sępa Szarzyńskiego (szkoln.).
b) Rysy satyryczne w „Worku Judaszowym“ Kłonowicza.
8. Urywek z pamiętnika (dom.).
9. a) Ból patryotyczny w kazaniach sejmowych ks. Skarżyskiego (szkoln.).
b) Sielanka Szymonowicza „Żeńcy“ (treść).
10. a) Świat zepsuty w satyrach Krasickiego (dom.).
b) Jakie powieści pisał Krasicki?

Klasa VII.

1. Opisać którykolwiek z obrazów, wiszących w klasie i rzucić na jego tło dowolną akcję. (N. p. „Dolina“ pejzaż wiesenny) (szkoln.).
2. a) Poeci upadającej Polski w świetle chwili dziejowej — Sylwetki literackie (dom.).
Motto: „jest to orszak pogrzebowy, odprowadzający ojczyznę do grobu“ (Mickiewicz).
b) Próba satyry. Za temat wziąć np. próżność.
c) Wydarte kartki z pamiętników „odwiecznego Sarmaty“ góronosa i modnego Fircyka, bohaterów komedyi Zabłockiego, którzy w dniach porzbiorowych kreślą swoje uwagi.
3. a) Jaki program działania, jako ostatnią wolę konającej ojczyzny, nakreślili dla Polski Krasicki, Staszic i Kościuszko? (szkoln.).

- b) Legionista polski w świetle pieśni „O żołnierzu tułaczku“ i hymnu „Jeszcze Polska nie zginęła“.
- 4. „Świtezianka“ Mickiewicza i „Der Fischer“ Goethego. Zestawienie treści i formy (dom.).
- 5. a) Młodość w pojęciu Mickiewicza. Na podstawie „Ody do młodości“ (szkoln.).
- 6. a) Bohater dni styczniowych w świetle obrazów Grotgera (dom.).
- 7. a) „Dziady“ wileńskie jako księga nauki o człowieku (szkoln.).
b) Na rozdrożu (Żeglarz“ Mickiewicza jako objaw zwycięstwa nad samym sobą).
- 8. a) Wyjaśnić słowa Klaczki: „Wallenrod stał się naszym Belwederem“ (dom.).
b) Wallenrod, Halban i Aldona jako postacie obrazu malarskiego.
- 9. a) Analiza estetyczna jednego z „sonetów krymskich“ (szkoln.).
b) Radość. Nakreślić obrazek symbolizujący wymieniony stan psychiczny.
- 10. Co pożytecznego mogłabym uczynić w czasie wakacji? (szkoln.).

Klasa VIII.

- 1. a) Smutek w „Maryi“. Rodzaj i przejawy w poemacie (szkoln.).
b) Czyn Mickiewicza. Rozważyć istotę i znaczenie działalności Mickiewicza dla Polski.
Motto: „Żyję tylko nadzieją, że beczynnymi rękami na piersiach w trumnie nie złożę“.
- 2. a) Jacka Malczewskiego „Artysta“. Treść i znaczenie obrazu (dom.).
b) W rozmowie z Kordyanem. (Idea naczelna i sprawa upadku).
- 3. a) „Grób Agamemnona“ i „Smutno mi Boże“. Zestawienie (szkoln.).
b) Bohater. (Sylwetka człowieka lub wywód pojęcia).
- 4. a) W słońcu. Pogodny stan duszy określić obrazem przyrody lub sytuacją z życia (dom.).

- b) Kolorystyka „Anhellego“ i jej uzasadnienie.
5. Harfa Derwida, a Złoty Róg w „Weselu“ (szkoln.)
 6. Mogiła powstańcza źródłiskiem nowej siły (Nad Niemnem“) (dom.).
 7. a) Dramat fantastyczny. Charakterystyka rodzaju literackiego (szkoln.).
b) Do autora „Irydiona“. List na temat idei dzieła.

II. Język niemiecki.

Klasa V.

1. Des Königs neue Kleider. (Inhaltsangabe (szkoln.)
2. Der Mensch ein Kind der Sorge (dom.).
Auf Grund Herders: „Das Kind der Sorge“.
3. Die ersten Schneeflocken (szkoln.).
4. Zwei Träume (dom.).
Auf Grund des Gedichtes: „Der König und der Landmann v. Seidl.
5. Macht des Gewissens (dom.).
Auf Grund Schillers: „Kraniche des Ibykus“.
6. a) Weihnachtseindrücke (szkoln.).
b) Landsleute des Oreste Paradisa.
7. Wie ich bei Ritzelputzel zu Gast war? (szkoln.).
8. Mis Randers — der Heldemut des Jünglings (dom.).
9. Die macht der Treue (szkoln.).
Auf Grund Schillers' „Bürgschaft“.
10. Der poetische Entwurf eines Bildes. Auf Grund der Novelle Eichendorfs „Aus dem Leben eines Taugenichts (dom.).
11. Eine freie Übersetzung aus dem Polnischen (szkol.).
12. a) Gedanken über die bevorstehenden Ferien (dom.).
b) Wie möchte ich reisen?
(nach dem Lesebuche).

Klasa VI.

1. Eine freie Übersetzung aus dem Polnischen (szkoln.)
2. a) Des Herbstes Segen (dom.).
b) Der Sommeraufenthalt auf dem Lande mit all' seinen Freuden und Leiden. (Eine Rückerinnerung).

3. Welche Beiträge zur Vorfabel liefert uns der I. Aufzug in Lessings „Minna von Barnhelm“ (szkoln.).
4. Inhalt und Idee des Gedichtes von Schiller „Die Teilung der Erde (dom.).
5. Hektors letzter Abschied von Andromache (szkoln.)
(nas „Hektors Abschied“ v. Schiller).
6. a) Der Zauber des Weihnachtsfestes (dom.).
b) Arbeit macht das Leben süß.
7. Charakteristik der alten Waschfrau (szkoln.)
(nach dem Gedichte v. Chamisso).
8. a) Die Bedeutung des Ringes für die Handlung in Lessings „Minna v. Barnhelm“ (dom.).
b) Wie führt Lessing in „Minna v. Barnhelm“ den Konflikt herbei und wie wird dieser Konflikt gelöst?
9. Wie Reineke Fuchs den Bären und den Kater zu Schaden bringt (szkoln.).
10. Leipzig als Brennpunkt des gesellschaftlichen und wissenschaftlichen Lebens zur Zeit Lessings und Göthes (dom.).
11. Das Siegesfest der Griechen (szkoln.)
(nach Schillers „Das Siegesfest“).
12. Die Folgen des 30 jährigen Krieges (dom.)
(auf Grund des Geschichtunterrichtes).

Klasa VII.

1. Welche Rolle spielt die Mutterliebe in unserem Leben? (dom.).
2. Sigurds Heldentaten (szkoln.).
3. Schillers „Spaziergang“ ein Bild des Entwicklungsganges der Menschheit (dom.).
4. Melitta erzählt Phaon ihre Lebensgeschichte (szkol.)
(Grillparzers „Sapho“).
5. Die Götter Griechenlands von Schiller, als Verherrlichung der hellenischen Kultur (dom.).
6. Was erfahren wir in der Scene mit der Dame in Trauer in Lessings „Minna von Barnhelm (szkol.)
7. Ein Tag aus meinem Leben. (Briefform.) (dom.).

8. Edritas Flucht aus dem Vaterhause (szkoln.).
(Grillparzer „Weh' dem, der lügt“).
9. Das Jahr, ein Bild des menschlichen Lebens (dom.)
10. Der Anfang der Verschwörung der Vögte (szkol.)
(nach Schillers „Wilhelm Tell“).
11. Das Fest in Soplicowo (n. Mickiewicz „Pan Tadeusz“) (dom.).

Klasa VIII.

1. Worin hat die Anhänglichkeit des Menschen an seine Heimat ihren Grund? (dom.).
2. Iphigeniens wechselnde Seelenstimmung im Verlaufe der Handlung? (szkoln.).
3. Wodurch ist die Charakterwandlung Kriemhildens im Nibelungenlied gerechtfertigt? (dom.).
4. Mutter und Sohn, ein Situationsbild (szkoln.).
(Göthes Herman und Dorothea).
5. Nicht der ist auf der Welt verwaist.
Dem Vater und Mutter gestorben,
Sondern der für Herz und Geist
Keine Lieb' und kein Wissen erworben (Rückert)
(dom.).
6. Eine freie Uebersetzung aus dem Polnischen (szkol.)
7. Muttersprache. Wichtigkeit einer gründlichen Kenntnis derselben (dom.).
8. Die Macht des Gesanges (szkoln.).
(Nach Schillers gleichnamigem Gedichte).

V.

Zbiory naukowe.

A) Biblioteka uczenic :

Z końcem roku szkolnego 1911/12 posiadała biblioteka	
w języku polskim	1.425 dzieł
w językach innych	285 dzieł
	Razem 1.710 dzieł
W roku bieżącym przybyło	50 dzieł
Z końcem r. szk. 1912/13 posiada bibli.	1.760 dzieł

B) Gabinet fizykalny:

W ciągu roku szkol. 1910/11 zakupiono za pośrednictwem firmy Pfütznier Ska, kompletny gabinet fizykalny, nabyto ponadto dla zakładu duży skioptikon za cenę 600 koron. Gabinet ten w bieżącym roku został uporządkowany — w szczegółach dopełniony. W nowym Zakładzie otrzymał gabinet osobną ubikację przytykającą do sali fizycznej, zaopatrzonej we wszelkie nowoczesne urządzenia.

C) Gabinet historii naturalnej:

Z końcem roku szkolnego 1911/12 obejmował inwentarz tego gabinetu 320 numerów okazów zoologicznych, botanicznych i mineralnych; w ciągu ubiegłego roku szkolnego przybyło numerów 30 przez co podniosła się liczba numerów inwentarza z końcem roku szkolnego do 350. W nowym budynku otrzymał gabinet osobne pomieszczenie.

D) Gabinet geograficzno-historyczny:

Po odnowieniu i przesortowaniu posiadanych dawniej map i okazów, zakupiono w b. roku szkolnym

- 1 duży globus rozkładany,
- 1 duże telluryum,
- 13 map ściennych.

Gabinet posiada obecnie:

- 39 map do nauki geografii,
- 14 map do nauki historii,
- 3 globusy (jeden indukcyjny),
- 1 telluryum,
- 2 gipsowe mapy plastyczne (reliefy),
- 6 stereoskopów z 270 fotografiami,
- 103 obrazów do nauki geografii,
- 31 obrazów do nauki historii,
- 2 atlasy geograficzne 1) Andreego,
2) Vidal-Lablache'a,
- 1 atlas historyczny Droysena,
Świat w obrazach,
Na około ziemi,

6 tomową ilustrowaną historię powszechną,
Hartunga-Pfluga.

W b. r. otrzymał gabinet nowe urządzenie na przechowywanie map i obrazów.

E) Zbiór modeli i wzorów do rysunków:

Z końcem roku szkolnego posiada

Zakład modeli . . .	147 sztuk
wzorów . . .	141 sztuk
Razem . . .	<u>288 sztuk</u>

pomieszczonych w gabinecie przytykającym do sali rysunkowej.

F) Urządzenie sali gimnastycznej

zostało zakupione jeszcze w r. 1910/11. W b. r. szkolnym zakupiono wiele przyrządów do gier i zabaw ruchowych.

VI.

Fizyczny rozwój młodzieży.

Zakład zwracał zawsze baczną uwagę na to, aby uczenie spędzały przerwy między lekcjami na świeżym powietrzu. W pogodne dni na boisku bawiły się uczennice podczas przerw skakaniem przez sznur, gonitwą, grały w dyabolo, serso, piłkę i t. d.

Poza obowiązkowymi lekcjami gimnastyki, przeprowadzanymi w lecie zawsze na boisku, brały uczennice udział w urządzanych co soboty po południu, o ile pogoda pozwalała, wycieczkach po za miasto (Pohulanka, Zubrza, Pasieki, Żelazna woda, Lesienice). Wycieczki odbywały się pod opieką kilku nauczycielek, zabawami kierowali prof. Lewicki i Pannenko. Liczba uczennic biorących udział wynosiła zawsze ponad 100 — w wielkiej wycieczce urządzonej 15. maja do Zubrzy wzięły udział prawie wszystkie uczennice Zakładu.

Niektóre z uczenic należały do żeńskich drużyn skautowych, pozostających pod kierunkiem „Sokoła“ — w r. b. liczba ich zmniejszyła się znacznie.

Grono nauczycielskie postanowiło poświęcić sprawie fizycznego wychowania dziewcząt szereg konferencji. Referatu podjął się Dr. Ciesielski. Od przyszłego roku szkolnego zostanie urządzone obszerne boisko w grodzie Zakładu dla gier ruchowych (kroket, piłka koszykowa, tenis, kręgielnia i t. d.). Osobna część ogrodu przeznaczona na grządki dla uczenic, które uprawiając je, będą budziły w sobie zamiłowanie do pracy fizycznej i korzystały ze zdrowego ruchu na wolnym powietrzu.

VII.

Nadobowiązkowa praca umysłowa uczenic.

W b. r. istniały następujące kółka naukowe :

a) Polonistyczne w kl. V. (prowadziła p. Sobecka).

Uczenice omawiały następujące referaty :

- 1) Słowackiego : Jan Bielecki.
- 2) Konopnicka jako nowelistka.
- 3) Idee społeczne Konopnickiej.
- 4) Daniłowskiego : Z minionych dni.
- 5) Orkana : W roztokach.

Klasy VII. i VIII. uzupełniały naukę szkolną z zakresu literatury polskiej przez referaty z poważniejszych prac krytycznych, tudzież samodzielne odczyty i sprawozdania z wybitniejszych utworów, nie czytanych w klasie. Omawiano utwory Wyspiańskiego jak „Legendę“, „Bolesława Śmiałego“, „Kazimierza Wielkiego“, „Wesele“, „Wyzwolenie“ i „Legion“ — prowadził prof. Pochmarski.

b) Historyczne (prowadził p. Lewicki).

W kl. IV. uczenice opracowywały na podstawie obszerniejszych podręczników kwestye wiążące się z lekcya

szkolną n. p. Życie i obyczaje Egipcyan, Budownictwo w Grecyi i t. d.

W kl. V. także na podstawie obszerniejszych podręczników opracowywały temata głównie z dziedziny kultury w związku z materiałem nauki szkolnej. Między innymi: Stosunki społeczne w Rzymie, Literatura i sztuka rzymska, Rozwój terytoryalny państwa rzymskiego, Wędrówka narodów, Walka o inwestyturę i t. d.

W kl. VIII. w dalszym ciągu opracowywały uczennice tematy z porozbiorowych dziejów Polski opierając się na monografiach Skarbka, Askenazego, Kukiela, Limanowskiego, Grabca, Seignobora tudzież na „Historyi ustroju Polski”, Kutrzeby. Wszystkie uczestniczki kółka obowiązkowo zaznajamiały się z tematem z obszerniejszego podręcznika; każdy temat miał referentkę i korreferentkę

W b. r. wygłoszono następujące referaty :

1) Księstwo Warszawskie, 2) Królestwo kongresowe, 3) Tajne związki w Królestwie przed 1831, 4) Powstanie listopadowe, 5) Ruchy wolnościowe w Galicyi przed 1863, 6) Powstanie styczniowe, 7) Stosunki społeczne w Polsce porozbiorowej, 8) Kwestya wschodnia.

Z inicjatywy kółka urządzono obchód jubileuszowy r. 1912 (Polacy w epoce napoleońskiej) utrzymany w stylu epoki, na którym wygłosiła referat ucz. kl. VII. i przemawiał Dr. Kukiel.

c) Przyrodnicze do którego należały uczennice wyższego i niższego gimnazjum w liczbie 70.

Wygłoszono referaty :

- 1) O pochodzeniu człowieka.
- 2) O cukrownictwie (z obrazami świetlnymi).
- 3) O szkle.
- 4) O nafcie.

Kółko prowadził Dr. Ciesielski.

d) Koło dramatyczne urządzało zebrania recytacyjne, na których odczytywano i omawiano poważne utwory dramatyczne, starając się o odpowiednie wymawianie i akcent. Z inicjatywy koła urządzono 2 przedstawienia, na których:

uczenice kl. VI. odegrały Fredry : Śluby panieńskie.

„ „ VII. „ Niemcewicz : Powrót pośła.

Próby odbywały się pod kierunkiem Przełożonej i profesorów Vrtela i Pochmarskiego.

VIII.

Gminy szkolne.

Istniały w kl. III., IV., V., VI., VII. i VIII.

Doświadczenie wykazało, że są one dzielnym środkiem wychowawczym i mogą być wprowadzane już w klasach niższych przyczem urządzenia samorządne winny być rozszerzane stopniowo, odpowiednio do zespołu jaki tworzy klasa. Gminy zakładane dopiero w klasach najwyższych nie mogą się należycie rozwinąć, lecz mimo to w znacznym stopniu przyczyniają się do uspołecznienia swoich obywaterek.

Gminy urządzały zebrania towarzyskie i pogadanki na temat zjawisk życia szkolnego lub nowych dzieł literackich czy artystycznych, tudzież organizowały pomoc naukową dla tych członkiń, którym pewne przedmioty sprawiały większe trudności. Praca w tym ostatnim kierunku, przyczyniała się do zacieśniania węzłów koleżeństwa wśród uczenic.

IX.

Statystyka uczenic.

I. Liczba uczenic.	W klasie								Razem
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
Z początkiem r. szk. 1912/13 przyjęto	27	31	40	46	38	39	33	31	285
W ciągu r. szk. 1912/13 przy- było	3	5	3	2	—	—	5	2	20
Wogóle zatem przyjęto . .	30	36	43	48	38	39	38	33	305
Między temi było:									
Przybytych z obcych zakła- dów	—	2	3	6	3	1	4	2	21
Przyjętych na podstawie egza- minu wstępnego	30	—	3	—	—	1	1	2	37
Przyjętych ponownie z klas niższych	—	34	36	42	35	36	31	29	243
Powtarzających klasę	—	—	1	—	—	1	2	—	4
W ciągu roku szkolnego o- puściło zakład	1	2	—	—	2	2	1	—	8
Liczba uczenic z końcem r. szkolnego 1912/13	29	34	43	48	36	37	37	33	297
Między niemi było:									
Uczenic zwyczajnych	29	31	41	45	36	37	36	33	288
„ prywatnych	—	1	1	1	—	—	—	—	3
„ nadzwyczajnych	—	2	1	2	—	—	1	—	6
Razem	29	34	43	48	36	37	37	33	297
Mianowicie było:									
II. Według miejsca urodzenia:									
Ze Lwowa	13	9	15	22	17	18	17	13	124
Z Galicyi poza Lwowem	14	21	24	25	17	16	19	19	155
Z Austrii dolnej	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Z Bukowiny	—	1	1	—	—	—	—	—	2
Z Bośni	—	1	—	—	1	1	—	1	4
Z krajów zabranych	1	1	1	—	1	—	—	—	4
Z Rosyi	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Z Belgii	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Z Śląska	—	1	1	—	—	—	1	—	3
Z Węgier	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Z Saksonii	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Razem	29	34	43	48	36	37	37	33	297

	W klasie								Razem
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
III. Według języka ojczystego:									
Polek	28	33	39	42	34	37	37	32	282
Rusinek	1	1	4	6	2	—	—	1	15
Razem	29	34	43	48	36	37	37	33	297
IV. Według wyznania religijnego:									
Obrządku rzym.-katol.	22	20	23	26	14	21	25	21	172
„ ormiańskiego	—	—	—	—	1	—	—	1	2
„ grecko-katol.	1	1	4	6	4	—	—	1	17
Religii ewangelickiej	1	1	—	1	—	—	—	—	3
„ mojżeszowej	5	12	16	15	17	16	12	10	103
Razem	29	34	43	48	36	37	37	33	297
V. Według miejsca pobytu rodziców:									
Miejscowych	22	22	31	36	26	26	28	26	217
Zamiejscowych	7	12	12	12	10	11	9	7	80
Razem	29	34	43	48	36	37	37	33	297
VI. Według wieku:									
Lat 11 miało	10	—	—	—	—	—	—	—	10
„ 12 „	13	10	—	—	—	—	—	—	23
„ 13 „	5	17	18	—	—	—	—	—	40
„ 14 „	1	6	12	13	—	—	—	—	32
„ 15 „	—	1	9	23	8	—	—	—	41
„ 16 „	—	—	3	9	18	14	—	—	44
„ 17 „	—	—	1	1	7	12	9	—	30
„ 18 „	—	—	—	2	3	7	14	7	33
„ 19 „	—	—	—	—	—	3	8	15	26
„ 20 „	—	—	—	—	—	1	3	6	10
nad 20 „	—	—	—	—	—	—	3	5	9
Razem	29	34	43	48	36	37	37	33	297

VII. Wynik klasyfikacji uczniów zwyczajnych z końcem roku szkolnego 1912/1913.	W klasie								Razem
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
Do klasy następnej chlubnie uzdolnione	13	7	14	9	8	13	6	7	77
Do klasy następnej uzdolnione	13	22	22	34	22	21	26	26	186
Do klasy następnej na ogół uzdolnione	1	1	3	2	—	—	—	—	7
Do klasy następnej nieuzdolnione	2	—	—	—	2	—	1	—	5
Do egzaminu poprawczego przeznaczono	—	—	—	—	4	1	3	—	8
Nie klasyfikowano	—	—	2	—	—	2	1	—	5
Razem	29	30	41	45	36	37	37	33	288
Prywatystek i hospitantek	—	4	2	3	—	—	—	—	9

X

Wynik egzaminu dojrzałości.

Egzamin dojrzałości w terminie jesiennym odbył się dnia 27. września pod przewodnictwem Rady J. Nogaja.

Egzamin zdały .

Loszówna Ewelina (ur. 10/2 1890 w Berdyczowie).

Loszówna Sara (ur. 22/9 1892 we Lwowie).

Agidówna Toni (ur. 13/3 1890 we Lwowie).

W terminie lutowym egz dojrzałości pod przewod. Rady J. Nogaja zdały.

Hahnówna Anna Kornelia (ur. 28/1 1892 we Lwowie).

Kobryńska Olga (ur. 22/11 1893 w Myszynie).

Pisemny egzamin dojrzałości w terminie zwyczajnym odbył się w dniach od 8—10 maja.

Wypracowania pisemne przy egzaminie dojrzałości.*a) Polskie.*

1. Które dzieła literatury narodowej zdaniem mojem najsilniej wypowiedają tragedję życia polskiego w epoce porobiorowej.

2. Klęska jako czynnik przekształcający życie narodu. Rozwinąć myśl głównie na tle dziejów Polski.

3. Czego szukam w utworze literackim i od czego zdaniem mojem zależy jego wartość.

b) Łacińskie.

T. Livii XXII. c. XLIII.

c) Greckie.

Plato. Charmides I—II.

Ustny egzamin dojrzałości w zwyczajnym terminie odbył się pod przewodnictwem Dyrektora Stanisława Schneidra w dniach od 27—30 maja.

Na 33 zgłoszonych abiturjentek zdało

z odznaczeniem 17

jednogłośnie 13

większością głosów 3.

Egzamin zdały :

- 1) Altmanówna Fryderyka (ur. 14/7 1893 w Stryju).
- 2) Aronówna Sara (ur. 9/10 1892 w Przemyślu).
- 3) Ba le y ó w n a Olga (ur. 13/2 1895 w Toustem).
- 4) Bieykowska Jadwida (ur. 28/2 1893 w Podhajcach).
- 5) C z a b a n ó w n a Amelia (ur. 10/9 1894 we Lwowie).
- 6) Dekańska Jadwiga (ur. 30/5 1895 we Lwowie).
- 7) Dobrowolska Adela (ur. 22/7 1892 w Dolinie).
- 8) Dreifachówna Joanna (ur. 10/9 1894 w Łące).
- 9) Dworska Otylia (ur. 23/10 1894 we Lwowie).
- 10) Fischer ó w n a Anna (ur. 4/2 1895 w Wygodzie).
- 11) Frank ó w n a Eugenia (ur. 16/2 1895 w Przemyślu).
- 12) Gromnicka Marya (ur. 17/7 1893 w Stryju).
13. Grzybowska Marya (ur. 19/9 1894 w Czortkowie).
- 14) Jankowska Wanda (ur. 26/10 1893 w Nowym Sączu).
- 15) Ka dy i ó w n a Kazimiera (ur. 15/1 1894 w Samborze).
- 16) Kaubówna Anna (ur. 16/5 1894 w Now. Sączu).
17. Kocekówna Jadwiga (ur. 6/7 1894 we Lwowie).
- 18) Kö h l e r ó w n a Jadwiga (ur. 27/6 1894 we Lwowie).
- 19) Lubieniecka Paul. (ur. 29/6 1892 we Lwowie).
- 20) Menkes ó w n a Henr. (ur. 24/4 1894 we Lwowie)
- 21) Merklówna Józefa (ur. 5/6 1892 w Now. Sączu).
- 22) Morgensternówna Estera (ur. 8/2 1891 w Nowosiółce grzymałowskiej).
- 23) Paliwodziańska Helena (ur. 6/5 1894 w Prozorze (Bośnia).
- 24) Południowska Janina (ur. 24/2 1892 w Skolem).
- 25) Prokopowiczówna Marya (ur. 7/12 1894 we Lwowie).
- 26) Schlosserówna Emilia (ur. 23/7 1893 w Żółkwi).
- 27) Schu s t e r ó w n a Ernestyna (ur. 28/9 1894 w Kółomyi).
- 28) Schützówna Salomea (ur. 3/5 1894 we Lwowie).
- 29) Stefk ó w n a Janina (ur. 1/11 1895 we Lwowie).
- 30) Š o l i n ó w n a Aurelia (ur. 28/4 1895 w Śniatynie).
- 31) T r o c z y Ń s k a Rozalia (ur. 11/2 1895 we Lwowie).

32) Wasilewska Stanisława (ur. 23/9 1893 w Stanisławowie).

33) Żmudzńska Joanna (ur. 21/1894 we Lwowie).

XI.

Spis uczenic.

(Gwiazdka obok nazwiska oznacza chlubnie uzdolnione).

Klasa I.

1. Aberdamówna Teresa	16. Lederówna Bronisława
2. Albrychtówna Jadwiga*	17. Linkówna Marya*
3. Ankiewiczówna Marya	18. Marynowska Róża
4. Augustynówna Marya*	19. Miernikówna Michalina
5. Braunerówna Paulina	20. Ochenduszek Wanda
(występ. 10. listop. 1912)	21. Pałkówna Anna*
6. Czarowiczówna Apolonia*	22. Piotrowska Aleksandra
7. Eljaszówna Anna*	23. Rączkówna Marya*
8. Galińska Marya*	24. Rudnicka Irena*
9. Goldhaberówna Michal.*	25. Spaczyńska Antonina
10. Getreu Róża (prywatyst.)	26. Świerczyńska Wanda
11. Grochowalska Anna	27. Wilimowska Jadwiga
12. Janiszewska Władysława	28. Wokrojówna Irena
13. Katzówna Elza	29. Wydrzyńska Aniela
14. Kintzi Matylda	30. Złotnicka Marya*
15. Landesówna Róża*	

Klasa II.

1. Bergerówna Janina	12. Kosińska Adela
2. Chrobakówna Władysł.	13. Lederówna Anna
(wstąpiła do Zakładu	14. Lesiecka Anna Barbara
dn. 15-go lutego 1913)	(prywatystka)
3. Czernyówna Halina	15. Mandrykówna Halina*
4. Dekañska Marya	16. Mazaczówna Kam. (hosp.)
5. Diamandówna Janina	17. Michałowska Janina
6. Durkutówna Darya	18. Mosiewiczówna Anna
7. Fraenkówna Elza*	19. Öhlenberg Otylia
8. Goligerówna Irena	20. Passowiczówna Anna
9. Halpernówna Jetti (nie	21. Poniówna Weronika*
zjawiła się wcale)	22. Południwska Marya
10. Kielarska Irena	23. Rutkowska Marya
11. Köhlerówna Irena	24. Sandlerówna Pepi

25. Schapirówna Fryderyka	30. Sołtysówna Bożena
26. Schönfeldówna Zofia
(wstąpiła do Zakładu
10-go maja 1913 r.)	31. Steinerówna Elżbieta*
27. Schorrówna Berta	32. Wątorówna Stanisława*
28. Schusterówna Aurelia	33. Zduńczykówna Jadwiga*
29. Sohetówna Wilhelmina
(wystąpiła w półroczu)	34. Zieherówna Berta
	35. Zipperówna Helena*

Klasa III.

1. Apflówna Henryka	24. Mikulecka Irma
2. Beckerówna Eleonora*	25. Pinkerfeldówna Franc.*
3. Bilińska Bronisława	26. Pretoriusówna Marya
4. Bilińska Neonila	27. Rolska Helena
5. Brichtówna Jadwiga	28. Ruczajewska Aleksandra
(nieklasyfikowana)
6. Broderówna Celina*	29. Sandauerówna Czesława
7. Diaczkówna Karolina	30. Scharfówna Marta*
8. Diamandówna Helena*	31. Ścigalska Eugenia
9. Dresdnerówna Felicitas*	32. Sedlaczówna Gabryela
10. Feinówna Eleonora	33. Siudakówna Sabina
11. Frischówna Eugenia*	34. Śnitowska Marya
12. Gawrzycka Marya	35. Stefkówna Marya*
13. Grabowska Zofia*	36. Szamińska Gizela
14. Heszelesówna Henryka	37. Telichowska Włodzim.
15. Hudecówna Jadw. (hosp.)	38. Turnheimówna Irena*
16. Jaryczowerówna Stefania*	39. Tymińska Jadwiga
17. Kellerówna Cecylia*	40. Uznańska Zofia (opuściła
Zakład w lutym)
18. Krenzlówna Marya	41. Weydlichówna Helena
(wystąpiła w lutym)
19. Krukiewiczówna Walerya	42. Wokrojówna Marya
20. Lederówna Anna	43. Zielińska Antonina
21. Löbensteinówna Janina*	
22. Meimannówna Karolina*	
23. Merklówna Eleonora	

Klasa IV.

1. Barbażanka Helena	5. Danekówna Marya
2. Bartówna Fryderyka	6. Dzeduszycka Helena
3. Braunówna Zofia*	7. Feuersteinówna Tonia
4. Bujanowska Marcela	8. Głodzińska Melania

9. Głodzińska Sabina	30. Mielnikówna Marya*
10. Grzybowska Ida*	31. Nagorzańska Franciszka
11. Gutentag Anna	32. Ogonowska Konstancya
12. Hamelówna Wilma	33. Pawłowska Marya
13. Hawrankówna Gustawa	34. Pfeifferówna Wanda
14. Humiecka Janina	35. Pohorecka Zofia
15. Jaworska Janina	36. Podhrebela Zofia
16. Katzówna Lola	37. Pordesówna Lola
17. Kielarska Władysława	38. Prawinówna Betti
18. Kikinisówna Berta	39. Rubinowska Ludwika
19. Kłaftenówna Cecylia*	40. Skowrońska Marya
20. Kohnówna Natalia	41. Steinerówna Matylda*
21. Kolońska Walerya	42. Świerzyńska Janina
22. Koniuszewska Walerya	43. Szabatowska Janina
23. Krzemieńska Stanisława	44. Wallnerówna Zofia, Ste-
fania (prywatystka)
24. Lachowiczówna Zofia*	45. Wincklerówna Erna*
25. Loeschówna Helena*	46. Wyczyńska Władysława
26. Luftówna Żaneta*	47. Żmudzka Celina
27. Łucykówna Aleksandra	48. Żmudzka Zofia
28. Matijówna Irena	
29. Mehrówna Berta	

Klasa V.

1. Balikówna Olga*	17. Löbensteinówna Stanisł.
2. Bałabanówna Anna	18. Ludmererówna Anna*
3. Bergerówna Antonina	19. Majulikówna Adela
4. Bukietyńska Jadwiga	20. Medlingerówna Melania*
5. Fruchterówna Laura	21. Moskowiczówna Aranka
6. Galińska Ida*	22. Panethówna Wanda
7. Horszowska Marya	23. Paszkiewiczówna Marya
8. Humiecka Janina	24. Petterówna Henryka
(hosp. opuściła Zakład
z początkiem październ.)
9. Jarymowicz Irena	25. Piifferówna Seweryna
10. Kaczkówna Augusta	26. Pohrille Salomea*
11. Katzówna Cecylia	27. Raczówna Jadwiga
12. Kolbuszowska Marya	28. Radlewska Kamila
13. Kozińska Julia	29. Ripplówna Helena
14. Kudischówna Marya*	30. Siedlecka Jadwiga*
15. Kulikowska Wanda	
16. Lickendorfówna Elżbieta	

31. Siekierska Walerya	36. Wojciechowska Marya
32. Somerówna Helena	37. Ząbecka Władysława
33. Suchardówna Marya*	(opuściła Zakład 25.
34. Torosiewiczówna Marya	listopada 1912)
35. Wilfówna Fanny	38. Zduńczykówna Bolesł.

Klasa VI.

1. Arnoldówna Laura	22. Ostrowska Jadwiga
2. Badianówna Michalina*	23. Paliwodzianka Jadwiga
3. Bergerówna Franciszka	24. Piątkiewiczówna Jadwiga
4. Besenówna Sydonia	25. Pilewska Leonia*
5. Bruchnalska Emilia*	26. Pohorecka Eleonora
6. Chutkowska Walerya*	27. Rosenberżanka Marya
7. Englówna Zygmunta	(wystąpiła w I. półr.)
8. Finklówna Helena	28. Rosenberżanka Róża
9. Gorzycka Jadwiga	(wystąpiła w lutym 1912)
10. Grensówna Władysława	29. Salwerówna Malwina
11. Grossfeldówna Etlá	30. Sinkowska Zofia
12. Hamelówna Marya	31. Starachowiczówna Jadw.*
13. Hüblówna Ernestyna*	32. Strichówna Rozalia*
14. Jarostawiecka Marya*	33. Strońska Jadwiga*
15. Kellerówna Anna*	34. Suchorzewska Marya
16. Korytkówna Wanda	35. Weinstockówna Anna
17. Kronikówna Felicja	36. Wyżykowska Leonia
18. Letyńska Anna	37. Ząbecka Sławomira
19. Lhotska Mieczysława	(wystąpiła w listopad.)
20. Mączkówna Marya*	38. Zduńczykówna Józefa
21. Menkesówna Sława*	39. Zubikówna Kazimiera*

Klasa VII.

1. Altmanówna Karolina	10. Knopfówna Amalia*
2. Borecka Janina	11. Kulaszkiewiczówna Janina
3. Budzanowska Henryka	12. Kurtzówna Stanisława
4. Drattlerówna Gittel	13. Kurnalówna Zofia
5. Frankowska Władysława	(wystąpiła w lutym)
6. Gadzińska Zofia	14. Lilienówna Zofia*
7. Hladischówna Jadwiga	15. Linkówna Helena
8. Kapkówna Zofia	16. Lipska Irena
9. Kassernówna Zofia	17. Lisowska Walentyna*

18. Łeszeżanka Marta*	28. Schwarżówna Helena
19. Münzówna Stella	29. Silbersteinówna Bronisł.
20. Piaseczyńska Franciszka	30. Sroczyńska Wanda
21. Pliszewska Janina	31. Stockówna Karolina*
22. Pordesówna Adela	32. Terlecka Olga
23. Rakowska Michalina	33. Tychowska Antonina
24. Richterówna Stanisława*	34. Tymińska Stanisława
25. Rosenblüthówna Róża	35. Wisłocka Stefania
26. Sabatowska Walerya	36. Zawadzka Włodzimiera
27. Schönberg Anna	37. Zawałkiewiczówna Zofia

Klasa VIII.

1. Altmanówna Fryderyka	18. Kadyiówna Kazimiera
2. Aronówna Sara	19. Lubieniecka Jadwiga
3. Baleyówna Olga*	20. Menkesówna Henryka*
4. Bieykowska Jadwiga	21. Merklówna Józefa
5. Czabanówna Marya	22. Morgensternówna Estera*
6. Dekañska Jadwiga	23. Paliwodzianka Helena
7. Dobrowolska Adela	24. Południewska Janina
8. Dreifachówna Joanna	25. Prokopowiczówna Marya*
9. Dworska Otylia	26. Schlosserówna Emilia
10. Fischerówna Anna	27. Schusterówna Ernestyna
11. Frankówna Eugenia	28. Schützówna Salomea
12. Gromnicka Marya	29. Stefkówna Janina
13. Grzybowska Marya	30. Śolinówna Aurelia
14. Jankowska Wanda	31. Troczyńska Rozalia
15. Kaubówna Anna	32. Wasilewska Stanisława
16. Kocekówna Jadwiga	33. Żmudzińska Joanna
17. Köhlerówna Jadwiga*	

XII.

Kronika Zakładu.

Rok szkolny rozpoczął się d. 9. września 1912 uroczystem nabożeństwem w kaplicy Zakładu.

Wpisy uczniac odbywały się w dniach od 1. do 6. września; egzamina wstępne i poprawcze 6. i 7. września.

Dnia 29. września odbył się uroczysty obchód ku czci ks. Piotra Skargi. Uczennice klas wyższych wzięły udział w uroczystości odsłonięcia tablicy pamiątkowej.

W dniu imienin dyrektora Zakładu złożyła Przełożona 50 kor., a uczennice 40 kor. na bursę im. Stefana Batorego.

Dnia 14. września wzięły uczennice udział w żałobnym nabożeństwie urządzone w katedrze za duszę ś. p. Maryi Konopnickiej.

Dnia 12. października zwiedziły uczennice kl. VII. introligatornię Zakładu Ossolińskich pod przewodnictwem prof. Dr. Stocka.

Dnia 16. i 17. października przystąpiły uczennice do spowiedzi i komunii św.

Dnia 18. i 20. października zwiedziły uczennice wystawę rybacką — osobno niższe, osobno wyższe gimnazjum.

Dnia 22. październ. po południu zwiedziła kl. VIII. pod przewodnictwem Rady Moskwy miejską gazownię.

Dnia 5. listopada odbył się w Zakładzie wykład o radium z demonstracjami.

Dnia 9. listopada obchodzono uroczystie 100-letnią rocznicę r. 1812. Dla uczennic urządzone poranek, który miał odtworzyć nastrój i styl epoki — o udziale Polaków w walkach napoleońskich mówił prof. Lewicki. Wieczorem powtórzone obchód dla Rodziców uczennic — przemawiał Dr. Kukiel.

Począwszy od 15. listopada zwiedziły wszystkie klasy kolejno pod przewod. profesorów, Szymanowskiego: „Pochód na Wawel“.

22. listopada na poranku urządzone ku czci J. I. Kraszewskiego wygłosił odczyt o znaczeniu Kraszewskiego w naszej literaturze prof. Vrtel.

29. listopada obchodzono rocznicę walki o wolność rano mszą św. za duszę bohaterów, wieczorem przedstawieniem scenicznem z powiązanych wyjątków dzieł Wyspiańskiego. Okolicznościowe przemówienie wygłosił prof. Pochmarski.

20. grudnia odbył się uroczysty obchód ku czci Z. Krasieńskiego, który zaszczytli obecnością WP. Rady Barwiński, Majchrowicz i Matijów.

Dnia 22. stycznia w rocznicę powstania 1863 r. wysłuchały uczennice mszy św. i odczytu p. Pannenkowej; „Rok 1863“.

W marcu zwiedziły uczennice kl. III. i VII. drukarnię „Prasa“ zaopatrzoną w najnowsze urządzenia jak linotypy i maszyny rotacyjne. Prowadzili prof. Dr. Stock i Lewicki.

Dnia 11. kwietnia wyłącznie dla uczennic Eakładu odbyło się w „Małym teatrze“ przedstawienie, na którym odegrano sztukę japońską „Terakoja“.

W dniach 27. i 28. lutego tudzież 1. marca odbyły się w Zakładzie rekolekcyje wielkanocne, które prowadził ks. Dr. Gaworzewski.

Dnia 1. i 2. marca odbyła się spowiedź i komunia św.

Dnia 14. kwietnia była młodzież całego Zakładu na przedstawieniu kinomatograficznym „Quo vadis“ Sienkiewicza.

Dnia 19. kwietnia odbył się popis uczestniczek, prowadzonego w Zakładzie, kursu gimnastyki rytmicznej.

Dnia 2. maja po południu zwiedziły uczennice kl. VIII. pod przewodnictwem Rady Moskwy elektrownię miejską.

Dnia 3. maja obchodzono rocznicę Konstytucyi nabożeństwem, śpiewem i odczytem wygłoszonym przez uczennice. Wieczorem tego dnia odegrały uczennice „Powrót posła“ Niemcewicza.

Dnia 4. maja wziął Zakład udział w obchodzie narodowym na boisku „Sokoła“.

Dnia 15. maja w dzień imienin Przełożonej, odbyła się wycieczka całego Zakładu do lasów zubrzyckich.

8.—10. maja odbył się pisemny egzamin dojrzałości; 27.—30. ustny pod przewodnictwem Dyr. Schneidra.

Dnia 5. czerwca przed południem odbyła się uroczystość poświęcenia i otwarcia nowego gmachu. Obrzędu dokonał JE. ks. arcyb. Theodorowicz, poczem w auli odbyła się uroczysta inauguracya którą zaszczytili swoją obecnością JE. ks. arcyb. Theodorowicz, Członkowie Rady szkolnej Rady Okęcki, Majchrowicz, Opuszyński, Barwiński, Matijów, prorektor Uniwersytetu Dr. Finkel, członek Wydziału kraj. Dr. Jahl, delegaci Towarzystw, Rodzice uczennic i zaproszeni goście.

Wieczorem tegoż dnia odegrały uczennice ułożony z wyjątków dzieł naszej literatury utwór sceniczny „Kobieta polska na tle dziejów“.

Dnia 6. i 7. czerwca odbyły uczennice spowiedź i komunię św.

Dnia 8. czerwca zwiedził szczegółowo nowy gmach Zakładu JE. pan Minister dla Galicyi Władysław Długosz.

Dnia 20. czerwca zwiedził szczegółowo Zakład JWP. Prezydent R. S. kr. Dr. J. Dembowski.

Rok szkolny zakończono uroczystem nabożeństwem dnia 26. czerwca.

XIII.

Wykaz książek na rok szkolny 1913|14.

Klasa I.

Ks. Ślósarz. Katechizm religii katolick. Wydanie 3. Lwów 1908.	1	K — h
Samolewicz. Zwięzła gramatyka języka łacińskiego. Wyd. 6. Lwów 1907.	1	„ — „
Steiner i Schneider. Ćwiczenia łacińskie dla I. kl. Wydanie 5. oprac. przez A. Frączkiewicza i F. Próchnickiego. Lwów 1907.	1	„ 20 „
Konarski. Zwięzła gramatyka języka polskiego, Lwów 1911.	—	K 50 h
Dr. Maryan Reiter. Czytania polskie dla I. kl. z ilustracjami. Lwów 1910.	3	„ — „
German, Petelenz, Gayczak. Ćwiczenia niemieckie dla I. kl. Wyd. 7. Lwów 1910.	2	„ 40 „
Romer. Geografia, Wyd. 2. z atlasem. Lwów 1908.	3	„ 20 „
B. Gebert i G. Gebertowa. Opowiadania z dziejów ojczystych. Lwów 1912. Wyd. 2.	2	„ 20 „
Frank W. Arytmetyka dla kl. I. i II. Lwów 1912.	2	„ 40 „
Nusbaum-Wiśniowski. Wiadomości z zoologii dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 3. Lwów 1910.	3	„ 60 „
Rostafiński. Botanika szkolna na klasy niższe. Wyd. 6. Kraków 1907.	2	„ 60 „

Klasa II.

Ks. Ślósarz. Katechizm religii katolick. Wydanie 3. Lwów 1908.	1 K — h
Samolewicz. Związła gramatyka języka łacińskiego. Wyd. 6. Lwów 1907.	1 „ — „
Steiner i Schneider. Ćwiczenia łacińskie dla II klasy, oprac. przez A. Frączkiewicza. Wyd. 6. Lwów 1908. (w druku).	
Małecki. Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 11. Lwów 1911.	2 „ 40 „
Dr. Maryan Reiter. Czytania polskie dla II kl. z ilustracjami. Lwów 1911.	3 „ 40 „
German, Petelenz i Gayczak. Ćwiczenia niemieckie dla II. kl. Wyd. 5. Lwów 1912.	2 „ 80 „
Siwak. Geografia dla kl. II. i III. Lwów 1911.	3 K 20 h
Semkowicz. Opowiadania z dziejów powszechnych. Część I. Lwów 1912.	2 „ — „
Frank W. Arytmetyka dla kl. I. i II.	2 „ 40 „
Suppantschitsch-Hordyński. Zasady geometrii na kl. II. Lwów 1912.	1 „ 40 „
Nusbaum-Wiśniowski. Wiadomości z zoologii dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 3. Lwów 1910.	3 „ 60 „
Rostafiński. Botanika szkolna dla klas niższych. Wyd. 6. Kraków 1907.	2 „ 60 „

Klasa III.

Ks. Jougan, Liturgia. Wyd. 4. Lwów 1910.	1 K 40 h
Ks. Szydelski. Dzieje biblijne starego zakonu. Lwów 1912.	1 „ 50 „
Samolewicz-Sołtysik. Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Wyd. 9. Lwów 1909.	2 „ 40 „
Próchnicki. Ćwiczenia łacińskie dla kl. III. Wyd. 6. Lwów 1912.	1 „ 80 „
Cornelius Nepos. Wyd.	
Fiderer. Gramatyka języka greckiego. Wyd. 4. Lwów 1909.	3 „ — „
Winkowski-Taborski-Passowicz. Ćwiczenia greckie. Wyd. 3. Lwów 1910.	3 „ — „

Małecki. Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 11. Lwów 1910.	2 K 40 h
Dr. Maryan Reiter. Czytania polskie dla III. kl. z ilustr. Lwów 1912.	3 „ 40 „
German, Petelenz, Gayczak. Ćwiczenia niemiec- kie dla kl. III. Wyd. 5. Lwów 1911.	2 „ 80 „
Petelenz. Deutsche Grammatik. Wyd. 3 i 4. Lwów 1911.	1 K 80 h
Siwak. Geografia dla klasy II. i III. Lwów 1911.	3 „ 20 „
Gebert Br. i Dr. Gebertowa G. Opowiadania z dziejów Monarchii austr.-węg. Lwów 1912.	2 „ 50 „
Frank W. Początki arytmetyki i algebry dla klasy III. Lwów 1912.	1 „ 50 „
Suppantschitsch-Hordyński. Zarys geometrii dla kl. III. Lwów 1913.	1 „ 70 „
Żłobicki. Wiadomości z fizyki dla klas niższych (w druku).	

Klasa IV.

Ks. Szydelski. Nowy zakon. Lwów 1910.	1 „ 70 „
Samolewicz-Sołtysik Gramatyka języka łaciń- skiego. Część II. Wyd. 9. Lwów 1909.	2 „ 40 „
Próchnicki. Ćwiczenia łacińskie dla kl. IV. Wyd. 4. Lwów 1909.	2 „ — „
Caesar. Commentarii de bello Gallico. Wyd. Ter- likowski.	1 „ 60 „
Fiderer. Gramatyka języka greckiego. Wyd. 1—4. Lwów 1909.	
Winkowski-Taborski-Passowicz. Ćwiczenia grec- kie. Wyd. 3. Lwów 1910.	3 „ — „
Małecki. Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 9—11. Lwów 1910.	2 „ — „
Próchnicki-Wojciechowski. Wypisy polskie. Tom IV. Lwów 1911.	3 „ 60 „
German-Petelenz-Gayczak. Ćwiczenia niemieckie dla IV. kl. Wyd. 4. Lwów 1910.	3 „ — „
Petelenz. Deutsche Grammatik. Wyd. 3 i 4. Lwów 1911.	1 „ 80 „

Majerski. Geografia austr.-węg. Monarchii. Wyd. 6. Lwów 1912.	2 K 20 h
Zakrzewski. Historia powszechna, Część I. Wyd. 7. Kraków 1911.	2 „ 40 „
Frank W. Arytmetyka i Algebra. Część I.	3 „ — „
Łomnicki A. Geometria. Część I. dla kl. IV i V. Lwów 1911.	3 „ 40 „
Frank-Limbach. Mineralogia łącznie z chemią. Wyd. 1. Lwów 1912.	2 „ 20 „
Żłobicki. Wiadomości z fizyki dla klas niższych (w druku).	

Klasa V.

Ks. Dr. Maciej Sieniatycki. Ogólna dogmatyka. Wyd. II. Lwów 1906,	2 K — h
Livius. Ab urbe condita. Wyd. Majchrowicz.	2 „ 50 „
Ovidius. Wyd. Sinki.	1 „ 60 „
Samolewicz-Sołtysik. Gramatyka języka łaciń- skiego. Część II. Wyd. 9. Lwów 1909.	2 „ 40 „
Fiderer. Chrestomatya z pism Xenofonta. Wyd. 4. Lwów 1909.	2 „ 40 „
Homera Iliada. Część I. Wyd. Sołtysik.	1 „ 20 „
Fiderer. Gramatyka języka greckiego. Wyd. 4. Lwów 1904.	3 „ — „
Próchnicki i Wojciechowski. Wypisy polskie dla kl. V. Lwów 1911.	3 „ 80 „
Ippoldt u. Adolf Stylo. Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittel- schulen I. Teil. V. Klasse. Wyd. 3. Lwów 1912.	3 „ 80 „
Zakrzewski. Historia powszechna. Część I. Wyd. 7. Kraków 1911.	2 „ 40 „
Zakrzewski. Historia powszechna. Część II. Wyd. 5. Kraków 1908.	2 „ 40 „
Wincenty Frank. Arytmetyka i algebra. Część I. (w druku).	
Łomnicki A. Geometria. Część I. dla kl. IV. i V. Lwów 1911.	3 „ 40 „

- Wiśniowski. Zasady mineralogii i geologii. Wyd.
3. Lwów 1912. 3 K — h
- Rostafiński. Botanika szkolna dla klas wyższych.
Wyd. 4. Kraków 1911. 3 „ 20 „

Klasa VI.

- Ks. Dr. Sieniatycki. Dogmatyka szczegółowa.
Wyd. 2. Lwów 1910. 2 K 20 h
- Sallustius. Wyd. Sołtysik.
- Vergilius. Wyd. Eichler — Rzepiński.
- Jan Szczepański. Wybór pism Cicerona. Część I.
(w druku).
- Samolewicz-Sołtysik. Gramatyka języka łaciń-
skiego. Część II. Wyd. 9. Lwów 1909. 2 „ 40 „
- Fiderer. Chrestomatya z pism Xenofonta. Wyd.
1—4. Lwów 1909. 2 „ 40 „
- Homera Iliada. Część I. i II. Wyd. Sołtysik.
- Herodot. Wyd. Terlikowski.
- Fiderer. Gramatyka języka greckiego. Wyd. 4.
Lwów 1009. 3 „ — „
- Ippoldt u. A. Stylo. Deutsches Lesebuch für die
oberen Klassen der galizischen Mittelschulen.
II. Teil. VI. Klasse. Wyd. 1. Lwów
1910. 3 „ 60 „
- Zakrzewski. Historia powszechna. Część II. Wyd.
5. Kraków 1908. 1 „ 40 „
- Zakrzewski. Historia powszechna. Część III. Kra-
ków 1908. Wyd. 4. 2 „ 80 „
- Dziwiński. Podręcznik arytmetyki i algebry dla
klas wyższych. Lwów 1910. 4 „ 50 „
- Dr. A. Łomnicki. Geometrya dla kl. VI., VII.
i VIII. Lwów 1912. 3 „ 80 „
- Kranz, Logarytmy. Wyd. 2. Kraków 1912. 1 „ 30 „
- Józef Nusbaum. Zoologia dla klas wyższych
szkół średnich. Wyd. 2. Lwów 1909. 3 „ 60 „
- Chrzanowski i Wojciechowski. Historia litera-
tury polskiej do r. 1822. (w druku).

Klasa VII.

Ks. Szczeklik. Etyka katolicka. Wyd. 5. Kraków 1912.	2 K 20 h
Jan Szczepański. Wybór mów Cicerona. (w druku). Cicero. Laelius de amicitia. Wyd. Rzepiński.	— „ 85 „
Vergilius. Wyd. Eichler—Rzepiński.	
Samolewicz-Sołtysik. Gramatyka języka łacińskiego. Wyd. 9. Lwów 1909.	2 K 40 h
Homera Odyssea. Wyd. Jezienicki.	3 „ — „
Demostenes. Wyd. Schmidt.	1 „ 40 „
Platon. Wybór pism. Wyd. Jędrzejowski.	3 „ — „
Fiderer. Gramatyka języka greckiego. Lwów 1909.	3 „ — „
Tarnowski-Próchnicki. Wypisy polskie. Część II. Wyd. IV.	3 „ 60 „
Ippoldt u. A. Stylo. Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen III. Teil. VII. Klasse. Lwów 1911. Wydanie 2.	4 „ — „
Zakrzewski. Historia powszechna. Część III. Kraków 1908. Wyd. 5.	2 „ 80 „
Lewicki. Zarys dziejów Polski i krajów ruskich. Wyd. 4. Kraków 1910.	2 „ — „
Dziwiński. Podręcznik arytmetyki i algebry dla klas wyższych. Wyd. 4. Lwów 1910.	4 „ 50 „
Dr. A. Łomnicki. Geometria dla klas VI., VII. i VIII. Lwów 1912.	3 „ 80 „
Kranz. Logarytmy. Wyd. 2. Kraków 1905.	1 „ 30 „
Kawecki i Tomaszewski. Fizyka dla wyższych klas. Wyd. 4. Kraków 1906.	3 „ 40 „
Tomaszewski. Chemia. Wyd. 4. Kraków 1912.	70 „
Nuckowski. Początki logiki ogólnej. 1903. (wyczerp.)	2 „ — „

Klasa VIII.

Ks. Jougan. Historia kościoła katolickiego. Wyd. 3. Lwów 1907.	2 „ — „
Horatius. Wyd. Dolnickiego.	1 „ 50 „
Tacitus. Pisma wybrane. Wyd. Staromiejski.	2 „ 20 „

Samolewicz-Sołtysik. Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Wyd. 9. Lwów 1909.	2	K	40	h
Platon. Wybór pism. Wyd. Jędrzejowski.	3	"	—	"
Sofokles. Antygona. Opr. J. Oko. (w druku).				
Homera Odysseja. Wyd. Jezienicki.	3	"	—	"
Fiderer. Gramatyka języka greckiego. Wydanie 4. Lwów 1909.	3	K	—	h
Tarnowski i Próchnicki. Wypisy polskie. Część II. Wyd. 4. Lwów 1911.	3	"	60	"
Ippoldt. Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen der galizischen Mittelschulen. IV. Teil. VIII. Klasse. Lwów 1909.	4	"	—	"
Głabiński-Finkel, Historia austriacko-węgierskiej Monarchii i wiadomości polityczne i społeczne. Wyd. 3. Lwów 1910.	2	"	—	"
Lewicki. Zarys dziejów Polski i krajów ruskich. Wyd. 4. Kraków 1910.	2	"	—	"
Dziwiński. Podręcznik arytmetyki i algebry dla klas wyższych. Wyd. 4. Lwów 1910.	3	"	—	"
Dr. A. Łomicki. Geometria dla klas VI., VII. i VIII. Lwów 1912.	3	"	80	"
Kranz. Logarytmy. Wyd. 2. Kraków 1911.	1	"	30	"
Kawecki i Tomaszewski. Fizyka dla wyższych klas szkół średnich. Wyd. 3. i 5. Kraków 1906.	3	"	40	"
Lindner-Kulczyński. Wykład psychologii. Wyd. 3. Kraków 1912.	2	"	20	"

XIV.

Ogłoszenie Dyrekcyi.

Rok szkolny 1913/14 rozpocznie się dnia 7. września uroczystem nabożeństwem w kaplicy Zakładu.

Wpisy odbywać się będą od 1—5 września w godzinach od 9—12 przed i od 4—6 po południu.

Uczennice winny się zgłosić do wpisu osobiście w towarzystwie rodziców lub opiekunów i przedłożyć świa-

dectwa roczne poprzedniego roku szkolnego, tudzież należyce wypełnioną kartę wpisową w 2 egzemplarzach.

— Uczennice, zapisujące się po raz pierwszy do tutejszego Zakładu mają nadto przedłożyć metrykę.

— Do kl. I. gimn. przyjmuje się takie uczennice, które ukończyły 10-ty rok życia, lub ukończą go do końca grudnia 1913.

Na przybory naukowe i szkolne wynosi opłata przy wpisie 25 koron.

Czesne szkolne wynosi:

Dla klas I—IV rocznie 200 koron

„ „ V—VIII „ 250 „

które może być spłacane w 10 ratach po 20 ewentualnie 25 kor. miesięcznie z góry. Prywatystki płacą 40 koron za każde półrocze.

Egzamina wstępne i poprawcze odbędą się w dniach 5—7 września od godz. 8 rano począwszy. Opłata przy egzaminach wstępnych wynosi 48 koron, egzamin wstępny do kl. I. bezpłatny.

Obok gimnazjum klasycznego, wprowadza się dla kl. III. i IV. program nauki gimnazjum realnego.

Uczennice Zakładu są obowiązane nosić przepisane mundurki, których wzory można otrzymać w Dyrekcyi.

